

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W RACIBORZU ZA 2020 ROK**

Spis treści:

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	4
1.1. Struktura organizacyjna oraz regulacje wewnętrzne Ośrodka	5
II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OPS	8
III. ŚWIADCZENIE Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJE	9
3.1. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych	9
3.2. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.....	11
3.3. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych.....	13
3.4. Pomoc z zakresu zadań zleconych.....	14
3.5. Decyzje odmowne.....	15
3.6. Usługi opiekuńcze w ramach zadań własnych.....	16
3.7. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej	17
3.8. Skierowanie do domów pomocy społecznej	18
IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	21
4.1. Praca socjalna i kontrakt socjalny	21
4.2. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS)	22
4.3. Dział Usług i Pomocy Instytucjonalnej (DUS).....	25
4.3.1. Pomoc bezdomnym, udzielenie schronienia w Schronisku dla Bezdomnych ARKA N.....	26
4.3.2. Schronienie w Domu dla Matek z Dziećmi MAJA	27
4.4. Dział Świadczeń Pomocy Społecznej (DŚP)	28
V. ŚWIADCZENIA: RODZINNE, Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO, DODATKI MIESZKANIOWE, DODATKI ENERGETYCZNE, STYPENDIA SOCJALNE I ICH REALIZACJA	30
5.1. Świadczenie rodzinne	30
5.2. Świadczenie „Za życiem”	38
5.3. Zasiłki dla opiekuna	39
5.4. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	40
5.5. Fundusz Alimentacyjny	40
5.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego	40
5.7. Stypendia socjalne.....	41
5.8. Dodatki mieszkaniowe	42
5.9. Dodatki energetyczne	42
5.10. Świadczenie wychowawcze (500 plus).....	43
5.11. Świadczenie Dobry Start (300 plus).....	43
5.12. „Czyste Powietrze”	43

VI. DZIAŁAŁNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ „ISKIERKA”. MIESZKANIA CHRONIONE	44
6.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Iskierka” (zwany dalej „Iskierką”).....	44
VII. DZIAŁAŁNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ „PRZY PLACU WOLNOŚCI” I MIESZKANIA WSPOMAGANE.....	45
7.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i mieszkania wspomagane.....	45
7.2. Mieszkania chronione	47
VIII. SYSTEM WSPARCIA RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	47
8.1. Asystenci rodziny	48
8.2. Niebieska karta. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	50
IX. PROGRAMY, PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	53
9.1. Projekt Podniesienie poziomu jakości świadczonej pomocy społecznej w Gminie Racibórz	53
9.2. Projekt Drugi Brzeg.....	54
9.3. Projekt Seniorzy poznają Ostrawę i Racibórz	54
9.4. Wspieraj Seniora	55
9.5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych	55
X. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	56
10.1. Wigilia dla samotnych	56
10.2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	56
10.3. Prace społecznie użyteczne	57
XI. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI, SZKOLENIA PRACOWNIKÓW ORAZ SPRAWY ADMINISTRACYJNO-KADROWE.....	58
XII. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	60
XIII. DZIAŁAŁNOŚĆ RADCY PRAWNEGO W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	61
XIV. DZIAŁAŁNOŚĆ INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	61
XV. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z EPIDEMIĄ COVID-19	62
XVI. DOSTĘPNOŚĆ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	65
XVII. KONTROLE I AUDYTY ZEWNĘTRZNE W 2020 ROKU PRZEPROWADZONE PRZEZ OŚRODEK.....	65
17.1. Śląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża	66
17.2. Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej	66
XVIII. PODSUMOWANIE DZIAŁAŁNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	67
Wykaz tabel	68

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu, zwany dalej *Ośrodkiem*, jest jednostką organizacyjną Gminy Racibórz. Działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Rady Miasta Racibórz Nr XXII/306/2020 z dnia 26 sierpnia 2020 r. oraz Zarządzenia Nr OPS.0202.86.2020 z dnia 01 października 2020 r. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Regulamin wprowadzony został na podstawie §6 Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu.

Ośrodek w roku 2020 realizował zadania, w szczególności - wynikające z następujących powszechnie obowiązujących przepisów prawa:

- 1) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1327 z późn.zm.);
- 2) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r.- Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. 2020 r., poz.833 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz.2133 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2176);
- 6) Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38);
- 7) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 111 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1843 z późn. zm.)- uchylona z dniem 01.01.2021 r.;
- 9) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz.1876 z późn. zm);
- 10) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1409);
- 11) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.);
- 12) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz. 808 z późn. zm.);
- 13) Ustawa z dnia 5 grudnia 2008r., o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1845);
- 14) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 869 z późn.zm.);

- 15) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 821 z późn.zm.);
- 16) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020 r., poz.1297);
- 17) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r., o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 818);
- 18) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz.2407 z późn. zm.);
- 19) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.1329);
- 20) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r., o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 848);
- 21) Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t. j. Dz. U. z 2020r., poz. 1062);
- 22) Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2020 z późn. zm.);
- 23) Ustawa z dnia 2 marca 2020 r., o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t. j. Dz. U. z 2020r., poz. 1842);
- 24) Ustawa z dnia 3 kwietnia 2020 r., o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 694);
- 25) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 10, poz. 68);
- 26) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439);
- 27) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1061 z późn. zm.);
- 28) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2019 r., zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U. z 2019 r., poz. 1343);
- 29) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r., w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2316);
- 30) Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz.1007 z późn.zm.).

1.1 **Struktura organizacyjna oraz regulacje wewnętrzne w Ośrodku**

- 1) Kierownictwo Ośrodka:
 - a) Dyrektor;
 - b) Zastępca Dyrektora.
- 2) Działy Ośrodka:

- a) Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej;
- b) Dział Usług i Pomocy Instytucjonalnej;
- c) Dział Świadczeń Pomocy Społecznej;
- d) Dział Administracji i Realizacji Świadczeń;
- e) Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych;
- f) Dział Finansowo-Księgowy.

3) Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy „Placu Wolności”,(utworzony na mocy Uchwały Rady Miasta Racibórz z dnia 26 sierpnia 2020 roku).

4) Samodzielne stanowisko pracy podległe bezpośrednio Dyrektorowi umieszczone w strukturze Działu Administracji i Realizacji Świadczeń: Radca prawny.

*do dnia 29 września 2020 roku w strukturze Ośrodka funkcjonował Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Iskierka”.

W roku 2020 zaktualizowano, zmieniono oraz wprowadzono szereg dokumentów regulujących funkcjonowanie Ośrodka, w szczególności:

1) wprowadzono zmiany w regulaminach regulujących działalność i funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej w związku z przekazaniem Warsztatu Terapii Zajęciowej i związaną z opisaną czynnością reorganizacją w Ośrodku;

2) w związku z podjęciem Uchwałą XXII\304\2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 26 sierpnia 2020 roku w sprawie likwidacji jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pod nazwą Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Iskierka” w Raciborzu oraz Uchwały nr XXII\305\2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 26 sierpnia 2020 roku w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pod nazwą Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności”, Uchwałą Rady Miasta Racibórz nr XXII\306\2020 z dnia 26 sierpnia 2020 roku nadano nowy Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu;

3) w związku z pkt. 2) wdrożono zmiany w Regulaminie Pracy, Wynagradzania, Organizacyjnym Ośrodka;

4) przyjęto w porozumieniu z IOD aktualizację procedur w zakresie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji;

5) dostosowano do powszechnie obowiązujących przepisów prawa regulacje w sprawie powołania zespołu redakcyjnego do obsługi BIP i strony internetowej Ośrodka;

6) wprowadzono po uzgodnieniu z Archiwum Państwowym w Katowicach Instrukcję Kancelaryjną, Jednolity rzeczowy wykaz akt oraz instrukcję organizacji i zakresu działania składnicy akt;

7) wprowadzono zarządzenie w sprawie troski o bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w celu zapobiegania rozprzestrzeniania się COVID-19 i innych chorób zakaźnych, które aktualizowano adekwatnie do zmieniających się powszechnie obowiązujących przepisów prawa;

8) zaktualizowano Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych;

9) zaktualizowano Regulamin Organizacyjny Działu Administracji i Realizacji Świadczeń oraz Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkańców;

10) zaktualizowano wewnętrzną Politykę Antymobbingową i zasady dotyczące równego traktowania w zatrudnieniu;

11) wprowadzono Zasady Bezpieczeństwa w zakresie przetwarzania danych w związku z wykonywaną pracą zdalną oraz korzystaniem ze służbowej poczty e-mail;

12) zaktualizowano Regulamin Monitoringu Wizyjnego;

13) wprowadzono Zarządzenie w sprawie wyboru przedstawicieli Pracowników w celu współdziałania z Pracodawcą w zakresie działalności socjalnej, w tym uzgodnienia Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, działań związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy;

14) w ramach utworzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pod nazwą Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” w Raciborzu wprowadzono następujące regulaminy:

- a) Regulamin Rekrutacji Uczestników
- b) Regulamin Uczestników DDPS „przy Placu Wolności”
- c) Regulamin Mieszkań Wspomaganych
- d) Regulamin Ośrodka Wsparcia.

II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OPS

W 2020 r. wydatki Ośrodka zamknęły się kwotą 75 678 590,67 zł

Tabela nr 1: Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w 2020 r. (w PLN)

ROZDZ.	NAZWA		ZADANIA WŁASNE	ZADANIA WŁASNE DOTOWANE	ZADANIA ZLECONE	RAZEM
85195	Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej		0,00	0,00	3 750,00	3 750,00
85202	Domy Pomocy Społecznej		3 827 383,29	0,00	0,00	3 827 383,29
85203	Dzienny Dom Pomocy Społecznej		230 171,10	1 800,00	0,00	231 971,10
	W tym:	Program Ośrodki Wsparcia – Seniorzy poznają Ostrawę i Racibórz	2 209,74	0,00	0,00	2 209,74
85205	Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie		295,00	0,00	0,00	295,00
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej		0,00	82 483,40	0,00	82 483,40
85214	Zasiłki i pomoc w naturze		378 179,91	436 135,79	0,00	814 315,70
85215	Dodatki mieszkaniowe/energetyczne		2 202 148,38	0,00	47 648,85	2 249 797,23
85216	Zasiłki stałe		0,00	940 269,66	0,00	940 269,66
85219	Ośrodek Pomocy Społecznej		3 121 048,30	623 284,00	2 436,00	3 746 768,30
85220	Mieszkania chronione		20 351,80	0,00	0,00	20 351,80
85228	Usługi opiekuńcze		841 938,60	0,00	73 222,00	915 160,60
85230	Pomoc w zakresie dożywiania, program <i>Posiłek w szkole i w domu</i>		228 000,00	342 000,00	0,00	570 000,00
85295	Pozostała działalność		126 503,46	5 755,69	0,00	132 259,15
	W tym:	Prace społecznie- użyteczne	25 899,08	0,00	0,00	25 899,08
		<i>Wspieraj Seniora</i>	3 597,30	5 755,69	0,00	9 352,99
		Program „Wsparcie Organizacji Usług Społecznych”	37 940,19	0,00	0,00	37 940,19
		DDPS przy Placu Wolności	59 066,89	0,00	0,00	59 066,89
85415	Stypendia socjalne		21 556,10	78 784,43	0,00	100 340,53
85501	Świadczenia wychowawcze		0,00	0,00	46 562 667,58	46 562 667,58
85502	Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny		112 207,89	0,00	13 393 444,37	13 505 652,26
	W tym:	Świadczenia „Za życiem”	0,00	0,00	32 958,00	32 958,00
85504	Wspieranie rodziny		252 386,96	8 500,00	1 551 358,63	1 812 245,59
	W tym:	Asystent rodziny	252 386,96	8 500,00	0,00	260 886,96
		Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci- <i>Dobry Start</i>	0,00	0,00	1 551 358,63	1 551 358,63
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne		0,00	0,00	162 879,48	162 879,48
RAZEM			11 362 170,79	2 519 012,97	61 797 406,91	75 678 590,67

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

III. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu w 2020 r. udzielił wsparcia 753 rodzinom liczącym 1 043 osób.

Ośrodek stawia wysokie wymagania wobec pracowników socjalnych. Ich podstawowym zadaniem jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz stworzenie na podstawie wywiadu środowiskowego diagnozy w sferach: rodzinnej, zawodowej, mieszkaniowej, finansowej i zdrowotnej. Rozpoznanie zawiera informacje wynikające z relacji klienta oraz pochodzące z zebranej przez pracowników dokumentacji. Celem diagnozy jest określenie funkcjonowania osoby/rodziny, występujących trudności oraz problemów, a także ich przyczyn.

Stosownie do przepisu art. 107 Ustawy o pomocy społecznej pracownicy socjalni przeprowadzają w miejscu zamieszkania Stron w szczególności dla potrzeb udzielenia pomocy, jak również w przypadku osób, o których mowa w art. 103 cyt. Ustawy.

Wywiad może być także realizowany u osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne, o specjalny zasiłek opiekuńczy lub u osoby pobierającej ww. świadczenia w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących okoliczności związanych z niepodjęciem lub rezygnacją z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz sprawowaniem faktycznej opieki nad osobą, na którą ubiega się lub pobiera świadczenie.

Opracowana ocena jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą lub rodziną, realizowanego poprzez *kontrakt socjalny*, którego wzór określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego. Dalej następuje konsekwentna praca socjalna, udzielanie wsparcia, systematyczna ocena oraz ewentualna modyfikacja celów i działań. Pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej udzielono **112** rodzinom.

Wydano **4 593** decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, w tym w ramach zadań własnych w liczbie **4 524**.

III.1. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych

Kryterium dochodowe

Kryterium dochodowe uprawniające do przyznania pomocy w formie świadczeń pieniężnych uległo zmianie od października 2018 r. i zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1358) w sprawie

zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej wynosi:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **701 zł**;
- 2) dla osoby w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **528 zł**.

Osoby i rodziny, których dochód przekraczał podstawowe kryterium dochodowe, ale nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego mogły skorzystać z wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

Formy pomocy

W celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych może być przyznany **zasiłek celowy**. Pomoc w formie zasiłków celowych w roku 2020 przeznaczona była głównie na zakup żywności, opału, leków, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, pokrycia kosztów sprawienia pochówku oraz na opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz.

Zasiłek celowy może być również przyznany osobie/rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej, po spełnieniu przesłanek, o których mowa w szczególności w art. 40 Ustawy o pomocy społecznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie/rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby/rodziny.

Inną formą pomocy jest **zasiłek okresowy**, który przyznaje się w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Kwota zasiłku okresowego nie może być mniejsza niż 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby;
- kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

Ustawa o pomocy społecznej daje również możliwość przyznania pomocy w formie **świadczenia niepieniężnego**.

W przypadku odmowy przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia z pomocy społecznej uwzględnia się sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o świadczenie lub korzystającej z pomocy, w tym przede wszystkim dobro dzieci.

III.2. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Tabela nr 2. Zadania własne w 2020 r.

FORMA POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Posiłek - obiady w szkole i przedszkolu		137	5 797	30 651,00
Zasiłek okresowy*		300	1 652	436 136,50
z tego:	środki własne rozd. 85214	X	X	0,50
	dotacja	X	X	436 136,00
Usługi opiekuńcze	opiekuńcze	38	39 538	841 938,60
	specjalistyczne	116		
Sprawienie pogrzebu		15	15	41 500,00
Zasiłki celowe i w naturze rozd. 85214 i 85295		317	X	653 067,00
w tym:	zasiłki celowe specjalne	52	76	30 197,00
Opłata za DPS		156	1 650	3 827 383,29
RAZEM				5 830 676,39

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

*Od 2008 r. gminy otrzymują dotację celową na pokrywanie wydatków na zasiłki okresowe w części określonej w art. 38 ust. 3 Ustawy o pomocy społecznej.

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r.) zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Działania realizowane w ramach Programu stanowi pomoc niepieniężną, w formie posiłków jednodaniowych wydawanych w punkcie (punkt mieścił się przy ul. Kozielskiej w Raciborzu), posiłków dwudaniowych dowożonych do klienta, jak również zapewnienie posiłków dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, a także uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej. W ramach programu przyznawana jest również pomoc pieniężna, tj.: wypłacanie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Realizacja Programu w Gminie Racibórz odbywa się w oparciu o podjęte przez Radę Miasta Racibórz następujące uchwały:

1) Uchwałę nr II/20/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie przyjęcia Gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2019-2023;

2) Uchwałę nr II/21/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem: „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;

3) Uchwałę nr II/22/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznawania pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

W przypadku gdy uczęszczające do placówki oświatowej dziecko nie spełnia wymagań zgodnie z rozdziałem III Załącznika do Uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023” Dyrektor szkoły lub przedszkola w szczególnie uzasadnionych przypadkach informuje Ośrodek Pomocy Społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Pomoc ta udzielana jest bez konieczności przeprowadzenia rodzinnych wywiadów środowiskowych i wydawania decyzji administracyjnych. Z tej formy pomocy w roku 2020 skorzystało 26 dzieci. Maksymalna liczba dzieci, które mogły skorzystać zgodnie z zapisami programu nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie posiłku skorzystało **163 dzieci**. (137 dzieci na podstawie decyzji oraz 26 dzieci na wniosek Dyrektora szkoły lub przedszkola).

Ze środków otrzymanych w ramach Programu udzielono również wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom dorosłym, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym. Pomoc w formie posiłku realizowana była przez Kuchnię Caritas Diecezji Opolskiej – wykonawca wyłoniony został w postępowaniu o udzielenie zamówienia na usługi społeczne.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie posiłków skorzystało łącznie **208 osób** (tj. dzieci w przedszkolu, szkołach i dorośli, w tym posiłki jedno i dwudaniowe), natomiast **265 osób** otrzymało świadczenie pieniężne na zakup żywności (średnia wysokość jednego świadczenia to 278,94 zł).

Na realizację powyższego Programu przeznaczono w 2020 r. ogółem **570 000,00 zł**, z czego środki własne gminy wynosiły **228 000,00 zł**, co stanowi 40% z kolei dotacja z budżetu państwa wynosiła **342 000,00 zł**, co stanowi 60%.

Z analizy danych sprawozdawczych wynika, iż w 2020 r. wydatki na zakup posiłku stanowiły 33,10% ogółu środków przeznaczonych na powyższy Program, natomiast pozostałe 66,90% to koszty świadczeń pieniężnych na zakup żywności.

III.3. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zasiłek stały to świadczenie przysługujące osobie całkowicie niezdolnej do pracy z tytułu wieku lub niepełnosprawności, natomiast **opłacanie składek zdrowotnych** za osoby pobierające następujące świadczenia z pomocy społecznej reguluje Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Tabela nr 3. Zadania własne dotowane w 2020 r.

FORMA POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Zasiłki stałe ogółem, w tym z przeznaczeniem dla:	182	1 828	940 269,66
osób samotnie gospodarujących	158	1 621	X
osób pozostających w rodzinie	27	207	X
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	185	1 727	82 483,40
RAZEM			1 022 753,06

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

III.4. Pomoc z zakresu zadań zleconych

W ramach zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej Ośrodek udzielił pomocy na kwotę **75 622,00 zł**.

Tabela nr 4. Zadania zlecone w 2020 r.

FORMA POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi		7	2 361	73 222,00
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd		1	12	2 436,00
W tym:	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd			2 400,00
	Koszt obsługi zadania			36,00
RAZEM				75 658,00

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z art. 18 ust.1 Ustawy o pomocy społecznej.

Celem świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi było złagodzenie objawów chorobowych, wzrost wglądu w mechanizmy choroby i sposoby leczenia, poprawa jakości życia, wzrost aktywności i samodzielności w wykonywaniu codziennych czynności życiowych poprzez stosowanie m.in. treningów: higieny osobistej i otoczenia, gospodarowania środkami finansowymi, regularnego zażywania leków, jak również podtrzymywanie i rozwijanie kompetencji społecznych prowadzących do nawiązywania kontaktów interpersonalnych. Głównym celem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi była poprawa funkcjonowania tych osób w obszarze społecznym tj. doprowadzenie do podejmowania przez te osoby ról społecznych charakterystycznych dla danego przedziału wiekowego.

Koszt jednej godziny **specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wyniósł 31,00 zł**; z tej formy usług skorzystało łącznie **7 osób**. Zadanie finansowano z dotacji budżetu państwa. Koszt realizacji zadania w roku 2020 wyniósł **73 222,00 zł**.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 9 oraz pkt. 26 lit. h Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, do zadań zleconych należy, również wypłacanie wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki, które przyznawane jest przez sąd. Środki na realizację tego zadania zapewnia budżet państwa.

Zgodnie z art. 53a Ustawy o pomocy społecznej wynagrodzenie dla opiekuna obliczone jest w stosunku miesięcznym i nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Każdy opiekun zobowiązany jest poinformować tut. Ośrodek o zaprzestaniu pełnienia funkcji opiekuna prawnego, ponieważ z chwilą ustania sprawowania opieki wynagrodzenie z tego tytułu nie będzie przysługiwało, a należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wysokość środków przeznaczonych na realizację tego zadania w roku 2020 wyniosła: **2 436,00 zł**, z czego 36,00 zł to koszt obsługi zadania.

III.5. Decyzje odmowne

W 2020 r. wydano ogółem 4 593 decyzji administracyjnych z zakresu świadczeń pomocy społecznej (4 524 decyzje z zakresu zadań własnych, natomiast 69 decyzji z zakresu zadań zleconych), oraz 49 decyzji o odmowie przyznania świadczeń.

Do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach wniesiono 31 odwołań od decyzji administracyjnych.

Kolegium rozpatrzyło je następująco:

- 1) 24 decyzji utrzymało w mocy;
- 2) 6 decyzji uchylilo i przekazało do ponownego rozpatrzenia;

Na dzień sporządzenia sprawozdania 1 decyzja oczekuje na rozpatrzenie przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze.

W 2020 roku do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego było 19 odwołań, z czego w 8 przypadkach sprawa została oddalona, a w 11 przypadkach sprawa oczekuje na rozpatrzenie.

Tabela nr 5. Decyzje odmowne w 2020 r.

Główna przyczyna odmowy przyznania świadczenia	ZADANIA WŁASNE	ZADANIA ZLECONE
Marnotrawstwo środków finansowych	0	0
Przekroczone kryterium dochodowe	7	0
Brak współpracy z pracownikiem socjalnym, podawanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym, odmowa złożenia oświadczenia o dochodach	17	0
Niewykorzystanie własnych środków finansowych	0	0
Inne przyczyny (w szczególności brak przesłanki do udzielenia pomocy zgodnie z art. 7 Ustawy o pomocy społecznej, brak szczególnie uzasadnionej okoliczności do udzielenia pomocy w trybie art. 41 ww. ustawy)	25	0
Liczba odmów ogółem	49	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

III.6. Usługi opiekuńcze w ramach zadań własnych

W roku 2020 usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone dla mieszkańców Gminy Racibórz realizowane były przez Śląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Katowicach. Realizator wyłoniony został w postępowaniu na realizację usług społecznych.

Obowiązek świadczenia usług opiekuńczych spoczywa na gminie i wynika z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej. Przepis ten stanowi, że osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Koszt jednej godziny usług w roku 2020 wyniósł:

- a) usługi opiekuńcze od poniedziałku do soboty: 23,00 zł

- b) usługi opiekuńcze w niedziele i święta: 30,00 zł
- c) specjalistyczne usługi opiekuńcze od poniedziałku do soboty: 26,00 zł
- d) specjalistyczne usługi opiekuńcze w niedziele i święta: 30,00 zł

Z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało łącznie **154 osób**, w tym z specjalistycznych usług opiekuńczych 116 osób. Należy zaznaczyć, że osoba objęta tą formą pomocy, może korzystać z obu rodzajów usług jednocześnie. Wydatki gminy z tytułu realizacji usług opiekuńczych wyniosły **841 938,60 zł**.

III.7. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

Prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie art. 54 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznawane są osobom innym niż ubezpieczone, posiadającym obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego, tj. **701 zł** dla osoby samotnie gospodarującej lub **528 zł** dla osoby w rodzinie.

Wniosek o wydanie decyzji przyznającej prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej może złożyć:

- osoba zainteresowana lub
- świadczeniodawca (szpital) – niezwłocznie po udzieleniu świadczenia w

przypadku stanu nagłego.

Na potrzeby prowadzonego postępowania administracyjnego przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres **90 dni** od dnia określonego w decyzji, którym jest:

- dzień złożenia wniosku,
- w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym - dzień udzielenia

świadczenia – chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Osoba, której w drodze decyzji administracyjnej zostało potwierdzone prawo do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych ma obowiązek niezwłocznie poinformować o:

- każdej zmianie w sytuacji dochodowej lub majątkowej
- objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym

W przypadku zmiany sytuacji dochodowej lub objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym istnieje konieczność niezwłocznego stwierdzenia wygaśnięcia decyzji.

W 2020 r. wydano 37 decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do ww. świadczeń, w tym 28 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń, 5 decyzji odmownych, 2 decyzje stwierdzające wygaśnięcie decyzji w przypadku objęcia klienta ubezpieczeniem zdrowotnym z innego źródła oraz 2 decyzje o umorzeniu postępowania.

Dyrektor Ośrodka jest upoważniony przez Prezydenta Miasta do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Gmina Racibórz w 2020 r. z dotacji otrzymanej z budżetu państwa sfinansowała realizację zadania na kwotę **3 750 zł.**

III.8. Skierowania do domów pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w życiu, której rodzina i gmina nie może zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, który oznacza kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca ustala wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub marszałek województwa poprzez ogłoszenie w wojewódzkim dzienniku urzędowym do 31 marca każdego roku. Ogłoszenie, o którym mowa stanowi podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zostało opublikowane.

Zgodnie z art. 61 Ustawy o pomocy społecznej koszty pobytu w domach pomocy społecznej w pierwszej kolejności ponoszą podopieczni, w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, w dalszej kolejności najbliższa rodzina, tj.

małżonek, zstępni przed wstępnymi, a następnie gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Należy nadmienić, iż rodzina i gmina nie ma obowiązku wnoszenia opłat jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność. W przypadku niewywiązywania się osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie natomiast przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

W roku 2020 w przypadku 21 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej rodzina partycypowała w kosztach pobytu w części stanowiącej różnicę między miesięcznym kosztem utrzymania, a opłatą wnoszoną przez mieszkańca (z czego 7 rodzin pokryło 100% tej różnicy).

Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na następujące typy domów, dla:

- 1) osób w podeszłym wieku;
- 2) osób przewlekle somatycznie chorych;
- 3) osób przewlekle psychicznie chorych;
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 7) osób uzależnionych od alkoholu.

W okresie sprawozdawczym w domach pomocy społecznej przebywało **167** mieszkańców skierowanych przez Gminę Racibórz.

Ośrodek kieruje osoby do domów pomocy społecznej w myśl zasady, że osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Osoby kierowane są również do domów pomocy społecznej poza powiat raciborski z powodu braku odpowiedniego typu domu lub w przypadku, gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu jest krótszy niż w miejscowym domu pomocy społecznej.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. w domach pomocy społecznej przebywało **136** mieszkańców skierowanych przez Gminę Racibórz. Na terenie Raciborza znajdują się Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień”, jest **domem przeznaczonym dla osób w podeszłym wieku i Dom Pomocy Społecznej "Dom św. Notburgi", przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych.**

Tabela nr 6. Odpłatność za pobyt i liczba mieszkańców Gminy Racibórz w DPS na dzień 31 grudnia 2020 r.

L. P.	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	ODPŁATNOŚĆ (PLN)	Liczba mieszkańców
1.	DPS <i>Złota Jesień</i> w Raciborzu dla osób w podeszłym wieku	3 920,00	64
2.	DPS <i>Dom św. Notburgi</i> w Raciborzu dla przewlekle psychicznie chorych	3 318,00	39
3.	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Gorzycach	4 766,31	2
4.	DPS w Klisinie dla osób przewlekle psychicznie chorych z filiami w Boboluszkach, Bliszczycach i Dzbańcach	3 567,50	14
5.	DPS dla dorosłych Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety w Grabinie	3 408,00	1
6.	DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza w Świętochłowicach	3 600,00	1
7.	DPS <i>Sadyba</i> w Bystrej Krakowskiej dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych	4 210,00	1
8.	DPS dla dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie w Zawadzkiem	3 493,76	1
9.	DPS dla dziewcząt niepełnosprawnych intelektualnie "Pałac Różany" prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej w Krzyżanowicach	4 043,00	2
10.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Miechowie	3 342,00	1
11.	DPS Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych <i>Miłosierdzie Boże</i> w Mikołowie-Borowej Wsi	5 095,00	1
12.	DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Kędzierzynie-Koźlu	3 688,40	1
13.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Kadłubie	3 968,00	1
14.	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Strzelcach Opolskich	3 741,41	4
15.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Zbrosławicach	3 737,93	1
16.	DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych w Rościsławicach	3 640,00	1
17.	DPS w Nysie dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Marii	3 960,00	1

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. wydatki na domy pomocy społecznej wyniosły **3 827 383,29 zł**. Kwota nie uwzględnia opłat wnoszonych przez rodziny mieszkańców na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej i zawartych umów cywilno – prawnych. W 2020 r. na konto Ośrodka wpłynęło **284 844,33 zł** z tego tytułu. Kwota została odprowadzona na dochody budżetowe gminy.

W roku sprawozdawczym wydano 31 decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej, natomiast według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. na umieszczenie w wyżej wymienionych placówkach oczekiwało 5 skierowanych.

IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

IV.1. Praca socjalna i kontrakt socjalny

Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz wspólnie z beneficjentem formułuje cele, które ma on osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. W związku z tym kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień przez osobę albo rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Świadczeniobiorcy uzyskiwali również pomoc pracowników socjalnych w kompletowaniu dokumentów w związku z ubieganiem się o: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia uzupełniające dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji, dodatki mieszkaniowe, energetyczne, świadczenie rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, czy ustalenie prawa do emerytury lub renty.

Czterech pracowników socjalnych z tut. Ośrodka jest członkami Społecznej Komisji Mieszkaniowej. Komisja posiada kompetencje opiniodawcze w zakresie wynajęcia lokali z zasobów Miasta Racibórz oraz dokonuje oceny warunków mieszkaniowych i bytowych osób ubiegających się o wynajęcie lokalu, na podstawie przeprowadzonej wizji w

lokalach mieszkalnych. Od miesiąca marca ww. Komisja nie opiniowała w zakresie wynajęcia lokali mieszkalnych z zasobów Miasta Racibórz, z uwagi na występującą w kraju epidemię.

W strukturze Ośrodka funkcjonują trzy działy, w ramach których pracownicy socjalni świadczą pomoc na rzecz mieszkańców Raciborza, tj.:

- 1) Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS);
- 2) Dział Usług i Pomocy Instytucjonalnej (DUS);
- 3) Dział Świadczeń Pomocy Społecznej (DŚP).

IV.2. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS)

W Dziale Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej zatrudnionych było 10 osób, tj.:

- 1) Kierownik Działu;
- 2) 1 specjalista pracy socjalnej;
- 3) 3 starszych pracowników socjalnych;
- 4) 1 starszy asystent rodziny;
- 5) 4 asystentów rodziny.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Dziale Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej prowadzą pracę socjalną, która jest działalnością zawodową mającą na celu świadczenie osobom i rodzinom pomocy we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Celem świadczonej pracy socjalnej jest rozwinięcie lub wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej. Natomiast praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych w społeczności lokalnej ma na celu zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności. Działania pracowników w szczególności oparte są na Ustawie o pomocy społecznej, Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego, Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Z uwagi na ogłoszony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii pracownicy Działu Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej organizowali pomoc w formie poradnictwa oraz organizacji dostarczania artykułów żywnościowych i leków dla osób przebywających na kwarantannie zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa we współpracy z Wydziałem Spraw Społecznych Urzędu Miasta

Racibórz, Biurem Zarządzania Kryzysowego, ze służbą zdrowia, Państwową Strażą Pożarną, Apteką „Pod Różami”, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Strażą Miejską, mieszkańcami Miasta Racibórz, przedstawicielami branży gastronomicznej, handlowej i innymi ludźmi dobrej woli, których nie sposób wymienić, a którzy nawiązali współpracę z Ośrodkiem. Powyższej pomocy udzielono w 96 środowiskach. Inicjowanie pomocy następowało na wniosek osób przebywających na kwarantannie oraz w izolacji domowej. Zgłoszenie w zakresie potrzeby pomocy odbywało się za pośrednictwem telefonu do tut. Ośrodka, aplikacji kwarantanna, poczty elektronicznej. Przyjmowano również zgłoszenia od służb, np. Straży Miejskiej, czy Policji. Pracownicy Działu obsługiwali również telefon przeznaczony dla osób przebywających na kwarantannie, bądź niemogących z przyczyn zdrowotnych opuścić swojego miejsca pobytu.

Stan epidemii zmienił sposób wykonywania pracy zarówno pracowników socjalnych jak i asystentów rodziny. Przez telefon podejmowali również współpracę z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rodzin w tym m.in. kuratorami, pracownikami służby zdrowia, pracownikami placówek opiekuńczo - wychowawczych, pracownikami Placówki Wsparcia Dziennego, pracownikami szkół, Zespołem Interdyscyplinarnym. W związku z panującą sytuacją w dużym zakresie praca opierała się na kontaktach telefonicznych, wykorzystaniu środków elektronicznego przekazu. Wyjścia w teren były ograniczone, niemniej podkreślić należy, że odbywały się we wszystkie środowiska, w których ich zasadność wynikała z wyższej konieczności, a kontakt telefoniczny, czy e-mail nie pozwalała na jednoznaczne ocenianie sytuacji. Wyjście w środowisko pracownika socjalnego, czy też asystenta rodziny odbywało się w obowiązującym reżimie sanitarnym. W uzasadnionych przypadkach strony były przyjmowane na terenie OPS w miejscu do tego wyznaczonym z zachowaniem reżimu sanitarnego. Epidemia narzuciła nowe standardy pracy, które na dzień sporządzenia sprawozdania wpisały się na stałe w realizację ustawowych obowiązków wszystkich pracowników Ośrodka, a w szczególności pracowników mających bezpośredni kontakt z klientami.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni świadczyli pracę socjalną w terenie na rzecz 86 środowisk. Łączna liczba osób w środowiskach wyniosła 178.

Dominującymi problemami wśród osób i rodzin w roku 2020 były:

- choroba psychiczna;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność intelektualna;

- niepełnosprawność fizyczna;
- samotne macierzyństwo;
- uzależnienie od środków psychoaktywnych;
- niezaradność z tytułu wieku;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- długotrwała choroba;
- przemoc.

Należy nadmienić, iż w wielu środowiskach jednocześnie występowało kilka dysfunkcji.

Pracownicy socjalni uczestniczyli w spotkaniach w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w sprawie oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej, a następnie z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju współpracowali z PCPR w ww. zakresie głównie w formie korespondencyjnej i telefonicznej.

Asystenci rodziny i pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną w terenie prowadzili nabór osób i rodzin celem objęcia ich wsparciem w ramach programu POPŻ (udzielanie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa, poprzez zapewnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków) oraz motywowali klientów do systematycznego odbierania produktów. Pracownicy Działu wskazali osoby do skorzystania z posiłku *Wigilijnego dla samotnych*, organizowanego przez Prezydenta Miasta Racibórz. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną, posiłki wydawane były w Restauracji „Raciborska” oraz w Klasztorze „Annuntiata”, łącznie wydano 100 posiłków.

Pracownicy socjalni w 2020 r. zakończyli współpracę z 28 rodzinami.

Powodem zakończenia współpracy było:

- umieszczenie w domu pomocy społecznej lub ZOL (4 osoby);
- zgon (7 osób);
- brak współpracy (7 osób);
- osiągnięcie założonych celów (3 osoby);
- zmiana miejsca zamieszkania (5 osób);
- zmiana metody pracy (5 osób);
- umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym - pobyt długoterminowy (2 osoby).

Starszy pracownik socjalny oraz specjalista pracy socjalnej kontynuowali specjalizację w zawodzie pracownik socjalny I stopnia organizowaną przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu w okresie wrzesień 2019 - maj 2020 r. w ramach projektu dofinansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 -

2020 Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna pn. „Specjalizacja kadr zatrudnionych w instytucjach pomocy i integracji - I stopień w zawodzie pracownik socjalny”.

Wszyscy pracownicy Działu dbali o bieżące śledzenie aktualnych przepisów. Poszerzali swą wiedzę zawodową poprzez samokształcenie, które w związku z reorganizacją pracy spowodowaną pandemią, w dużej mierze odbywało się zdalnie, z wykorzystaniem materiałów udostępnionych przez Pracodawcę.

IV.3. Dział Usług i Pomocy Instytucjonalnej (DUS)

W dziale Usług i Pomocy Instytucjonalnej pracę wykonywało 12 osób, tj.:

- 1) Kierownik Działu;
- 2) starszy specjalista pracy socjalnej ds. koordynacji działań w środowisku;
- 3) specjalista ds. realizacji świadczeń;
- 4) starszych specjalistów pracy socjalnej, którzy w codziennych obowiązkach zajmowali się problemem bezdomności;
- 5) 2 specjalistów pracy socjalnej i 1 pracownik socjalny, którzy w codziennych obowiązkach zajmowali się przyznawaniem pomocy w formie usług opiekuńczych pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) 1 specjalista pracy socjalnej, który w czasie funkcjonowania DDPS „Iskierka”: świadczył pracę na rzecz korzystających z DDPS,
- 7) 2 starszych specjalistów pracy socjalnej, którzy odpowiadali za prowadzenie spraw mieszkańców DPS-ów w Raciborzu (odpłatność, praca socjalna);
- 8) 1 pracownik socjalny, który odpowiadał za realizację czynności związanych ze skierowaniem do DPS i wnioskami przekazywanymi do PCPR w sprawach skierowania do Środowiskowego Domu Samopomocy typu „B” w Raciborzu.

W ramach Działu pomoc świadczona była w zakresie:

- bezdomności;
- prowadzenia i przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawania usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej „Iskierka” (do marca 2020 roku, ze względu na zawieszoną działalność DDPS, spowodowaną sytuacją epidemiologiczną w kraju);

- udzielania pomocy w formie mieszkań chronionych (na dzień sporządzenia sprawozdania 3 osoby przebywają w treningowych mieszkaniach chronionych);
- wydawania skierowań, ustalania odpłatności, pracy socjalnej na rzecz mieszkańców domów pomocy społecznej;
- przeprowadzania wywiadów środowiskowych związanych z wydaniem skierowań przez PCPR do Środowiskowego Domu Samopomocy typu „B” w Raciborzu (29 wniosków);
- przeprowadzenia wywiadów środowiskowych - 1101 wywiadów, z czego 664 wywiadów sporządzono drogą telefoniczną, z uwagi na epidemię SARS-COV-2, zgodnie z art. 15o ust. 1 Ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

4.3.1 Pomoc bezdomnym, udzielenie schronienia w Schronisku dla Bezdomnych ARKA N

Ósrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu wydaje skierowania do Schroniska dla Bezdomnych "ARKA N" tylko osobom, które mają ostatni meldunek na pobyt stały na terenie Gminy Racibórz. Skierowanie wydawane jest w formie decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie niepieniężne w formie schronienia.

Działające na terenie Gminy Racibórz Schronisko dla Bezdomnych "ARKA N", mieści się przy ul. Wiejskiej 18 A. Schronisko na zlecenie Gminy zapewnia 45 miejsc dla mężczyzn i 5 miejsc dla kobiet. W roku 2020 zadanie polegające na prowadzeniu Schroniska dla Bezdomnych realizowało Stowarzyszenie Przyjaciół Człowieka „Tęcza”.

Tymczasowe schronienie - w myśl art. 48 a ust. 4 Ustawy o pomocy społecznej - może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące. Pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w ogrzewalni lub noclegowni nie wymaga przeprowadzenia wywiadu oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi (art. 48a ust. 8).

W 2020 roku skierowano do domu dla bezdomnych „ARKA N” w Raciborzu 72 mężczyzn i 4 kobiety. Z kolei 9 skierowań zostało wydanych do domu dla bezdomnych poza terenem Gminy Racibórz. Łącznie sporządzono 76 kontraktów socjalnych.

4.3.2. Schronienie w Domu dla Matek z Dziećmi MAJA

Na terenie miasta Racibórz Stowarzyszenie Przyjaciół „Tęcza” prowadzi na zlecenie powiatu Dom dla Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży znajdującymi się w **sytuacji kryzysowej** oraz dla kobiet będących ofiarami przemocy w rodzinie z terenu powiatu raciborskiego. Dom dla Matek z Dziećmi „MAJA” znajduje się w Raciborzu przy ul. Sempołowskiej 5. Dom ten dysponuje 20 miejscami dla kobiet z dziećmi i kobiet w ciąży.

Interwencja kryzysowa, o której mowa w art. 47 Ustawy o pomocy społecznej - stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin znajdujących się w kryzysie, w tym dotkniętych przemocą.

Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę.

Osoba ubiegająca się o skierowanie do powyższego domu składa wniosek w Ośrodku Pomocy Społecznej właściwym dla miejsca zamieszkania. Ośrodki pomocy społecznej przygotowują i przekazują do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dokumentację Strony zawierającą:

- wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu,
- rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie do domu lub przez pracownika socjalnego domu,
- zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w domu,
- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub książeczka zdrowia dziecka,
- orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- opinię ośrodka zawierającą uzasadnienie pobytu w domu.

Po skompletowaniu dokumentacji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydaje decyzję kierującą do powyższego Domu.

Do PCPR w ramach interwencji kryzysowej przekazano **16** wniosków kobiet i **22** dzieci celem wydania decyzji o skierowaniu do Domu dla Matek z dziećmi „Maja” przez PCPR.

IV.4. Dział Świadczeń Pomocy Społecznej (DŚP)

W Dziale zadania realizowane były przez 15 pracowników:

- 1) Kierownik Działu;
- 2) specjalista pracy socjalnej ds. koordynacji pracy w środowisku (2 os.)- w tym 1 osoba przeszła na emeryturę w 2020 roku;
- 3) pracownik socjalny (2 os.);
- 4) starszy pracownik socjalny (1os.)- pracownik przeszedł na emeryturę w 2020 roku;
- 5) specjaliści pracy socjalnej (7 os.)- w tym 1 osoba przeszła w roku 2020 na emeryturę;
- 6) specjalista pracy socjalnej, zatrudniony na stanowisku w punkcie ds. pierwszego kontaktu;
- 7) specjaliści ds. realizacji świadczeń (2 os.).

Do zadań pracowników zatrudnionych w Dziale Świadczeń Pomocy Społecznej należy:

- 1) dokonywanie analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;
- 2) rozeznawanie potrzeb i organizowanie pomocy dla osób, rodzin potrzebujących;
- 3) przyjmowanie wniosków i podań od osób i rodzin zgłaszających się o pomoc i udzielanie im pełnej informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy;
- 4) prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (w szczególności zasiłków: celowych, okresowych, stałych, celowych specjalnych, które nie podlegają zwrotowi, jak również celowych pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłków) oraz w formie posiłku. Przedmiotowe postępowania w głównej mierze oparte są na zebraniu materiału dowodowego, a w szczególności na dokonaniu oceny, czy osoba lub rodzina współpracuje w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej, z równoczesnym włączeniem opracowania planu pomocy przy współdziałaniu osób i rodzin zgłaszających się o pomoc;
- 5) sprawdzanie wywiadów środowiskowych pod względem formalnym i

merytorycznym;

6) prowadzenie postępowań wyjaśniających (przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz innego rodzaju postępowań):

a) na potrzeby innych instytucji;

a) w ramach postępowań niezwiązanych z przyznawaniem świadczeń z pomocy społecznej, w szczególności:

- w sprawach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;

- na potrzeby weryfikacji uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz w celu potwierdzenia faktu sprawowania opieki przez osoby ubiegające się o zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej.

7) przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz występowanie z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny;

8) przygotowywanie postanowień, decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń pomocy społecznej na podstawie akceptowanych przez Dyrektora planów pomocy;

9) podejmowanie czynności w zakresie prowadzonych postępowań, jak i po ich zakończeniu, związanych z przyznawaniem świadczeń pieniężnych w formie: stałych, okresowych, celowych specjalnych, celowych, przy czym w zakresie zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup żywności w danym miesiącu – część wypłacanych stronom środków finansowych, dotyczących osób/rodzin, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 Ustawy o pomocy społecznej, jest wypłacana w oparciu o realizację wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;

10) świadczenie pracy socjalnej krótkoterminowej;

11) prowadzenie postępowań w sprawie sprawienia pogrzebu, w zakresie kontaktu z rodziną, bliskimi, bądź innymi mogącymi sprawić pochówek.

W ramach struktury Działu Świadczeń Pomocy Społecznej w Ośrodku, funkcjonuje stanowisko pracownika socjalnego ds. pierwszego kontaktu, które aktualnie jest obsługiwane przez specjalistę pracy socjalnej.

W ramach zadań realizowanych na ww. stanowisku prowadzone jest w szczególności:

1) udzielanie informacji, wskazówek i pomocy (z uwzględnieniem zmieniających się przepisów prawa) w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej

pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej;

2) pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspieranie w uzyskiwaniu pomocy;

3) rozeznawanie potrzeb i organizowanie pomocy dla osób i rodzin potrzebujących;

4) przyjmowanie wniosków i podań od osób i rodzin zgłaszających się o pomoc i udzielanie im pełnej informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy;

5) udzielanie osobom i rodzinom informacji w sprawach organizacji pracy Ośrodka;

6) przyjmowanie osób zgłaszających się po raz pierwszy do Ośrodka i kierowanie ich do właściwej komórki organizacyjnej Ośrodka po przeprowadzeniu wstępnej rozmowy;

7) udzielanie informacji na wniosek innym instytucji i uprawnionych podmiotów;

8) wydawanie zaświadczeń w sprawie korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz decyzji administracyjnych (doręczanie ich osobom zgłaszającym się po odbiór do Ośrodka);

9) pobudzanie aktywności i wskazywanie na własne zasoby osób, rodzin ubiegających się o pomoc z Ośrodka oraz inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu potrzeb życiowych, rodzin, grup środowisk społecznych;

10) udzielanie zgłaszającym się o pomoc pełnej informacji o możliwości udzielenia im świadczeń i o konsekwencjach zatajania, bądź udzielania nieprawdziwych informacji.

V. ŚWIADCZENIA: RODZINNE, Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO, DODATKI MIESZKANIOWE, DODATKI ENERGETYCZNE, STYPENDIA SOCJALNE I ICH REALIZACJA

V.1. Świadczenia rodzinne

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych oraz przysługujących dodatków jest zadaniem zleconym gminie, którego realizację reguluje Ustawa o świadczeniach rodzinnych. Świadczenia rodzinne wypłacane są ze środków z dotacji budżetu państwa.

W 2020 r. Ośrodek otrzymał z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych kwotę **13 728 576,00 zł**, wykonanie wyniosło **13 360 486,37 zł**, z czego kwota **13 009 035,25 zł** przeznaczona została na wypłatę świadczeń rodzinnych, składek emerytalno – rentowych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a kwota **351 451,12 zł** na pokrycie kosztów związanych z ich realizacją, zakupem sprzętu biurowego oraz wynagrodzeniem pracowników.

Średniomiesięcznie wypłacano świadczenia dla 2 436 rodzin (3 625 świadczeń). Około 71% beneficjentów korzystających z zasiłków rodzinnych to rodziny, w których wychowuje się jedno lub dwoje dzieci. Rodziny wielodzietne (z trojgiem i więcej dzieci) stanowią 29% ogółu rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego, z czego 10% to rodziny z 4 i więcej dzieci.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 7. Informacje o rodzinach pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZINY Z JEDNYM DZIECKIEM	RODZINY Z DWOJGIEM DZIECI	RODZINY Z TROJGIEM DZIECI	RODZINY Z CZWORGIEM I WIĘCEJ DZIECI
1	Liczba rodzin pełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	33	69	39	27
w tym:	bez dochodu	6	7	3	0
	do 400 zł	7	21	9	10
	od 400,01 do 574 zł	11	23	16	10
	od 574,01 do 674 zł	7	11	5	3
	od 674,01 do 754 zł	1	7	5	2
	od 754,01 do 1100 zł	1	0	1	2
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
	powyżej 1922 zł	0	0	0	0
2	Liczba rodzin pełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	4	11	12	2
w tym:	bez dochodu	0	0	0	0
	do 400 zł	1	2	7	2
	od 400,01 do 664 zł	3	3	4	0
	od 664,01 do 764 zł	0	1	0	0
	od 764,01 do 844 zł	0	3	0	0
	od 844,01 do 1100 zł	0	2	1	0

	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
	powyżej 1922 zł	0	0	0	0
3	Liczba rodzin niepełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających zasiłek rodzinny(i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	112	68	30	12
w tym:	bez dochodu	17	4	2	0
	do 400 zł	50	33	17	4
	od 400,01 do 574 zł	16	16	7	5
	od 574,01 do 674 zł	19	11	2	3
	od 674,01 do 754 zł	6	3	1	0
	od 754,01 do 1100 zł	4	0	1	1
	od 1100,01 do 1500 zł	0	1	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
	powyżej 1922 zł	0	0	0	0
4	Liczba rodzin niepełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	17	11	5	6
w tym:	bez dochodu	1	0	0	0
	do 400 zł	9	7	5	4
	od 400,01 do 664 zł	4	2	0	2
	od 664,01 do 764 zł	0	1	0	0
	od 764,01 do 844 zł	2	1	0	0
	od 844,01 do 1100 zł	1	0	0	0
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
	powyżej 1922 zł	0	0	0	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie uczącej się:

jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł., a w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się niepełnosprawnemu dziecku, które nie ukończyło 16 roku życia, natomiast stopień niepełnosprawności (lekki, umiarkowany, znaczny) jest orzekany dopiero po ukończeniu przez dziecko 18 roku życia.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 8. Informacje o rodzinach pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZINY Z JEDNYM DZIECKIEM	RODZINY Z DWOJGIEM DZIECI	RODZINY Z TROJGIEM DZIECI	RODZINY Z CZWORGIEM I WIĘCEJ DZIECI
1	Liczba rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	8	11	2	2
w tym:	bez dochodu	0	0	0	0
	do 400 zł	0	3	0	0
	od 400,01 do 574 zł	1	1	0	0
	od 574,01 do 674 zł	0	0	0	2
	od 674,01 do 754 zł	1	0	0	0
	od 754,01 do 1100 zł	1	2	0	0
	od 1100,01 do 1500 zł	3	4	0	0
od 1500,01 do 1922 zł	2	1	2	0	

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 9. Informacje o rodzinach pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Okres : 01.01.2020 r. – 31.12.2020 r.
1	Liczba rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	5
w tym:	bez dochodu	0
	do 400 zł	0
	od 400,01 do 664 zł	3
	od 664,01 do 764 zł	2
	od 764,01 do 859 zł	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł. W przypadku gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę przekracza kwotę uprawniającą daną osobę do specjalnego zasiłku opiekuńczego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie. Kwotę specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Na wypłatę świadczenia 1 zł za 1 zł przeznaczono kwotę **116 020,15 zł**, została wliczona na wypłatę świadczeń rodzinnych. Zasada ta dotyczy zasiłku rodzinnego i dodatków do niego:

- becikowego,
- z tytułu samotnej opieki nad dzieckiem,
- korzystanie z urlopu wychowawczego,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji niepełnosprawnego dziecka,
- rozpoczęcia roku szkolnego, nauki dziecka poza miejscem zamieszkania.

Świadczenie rodzinne w postaci 1 zł za 1 zł. przysługuje rodzinom, gdzie dochód przekroczył wymagane Ustawą o świadczeniach rodzinnych kryterium. Dzięki niej rodzice otrzymujący zasiłek rodzinny wraz z dodatkami po uzyskaniu przez członków rodziny dochodu powodującego przekroczenie ustawowego kryterium nie tracą prawa do świadczeń i mogą nadal je otrzymywać. Świadczenia wypłacane są wtedy w wysokości różnicy między przysługującą kwotą świadczeń, tzw. „łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami” a wysokością dochodu rodziny otrzymywanego ponad kryterium dochodowe.

Wysokość świadczeń jest wówczas pomniejszona o kwotę „przekroczenia kryterium dochodowego” pomnożoną przez liczbę osób w danej rodzinie.

Kwota przekroczenia nie może być wyższa niż suma otrzymywanych świadczeń, a wyrównanie jest wypłacane, gdy jego wysokość jest wyższa lub równa 20 zł.

Tabela nr 10. Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2020 r.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
1	Zasiłek rodzinny	16 089	1 775 340,14
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	7 299	877 544,52
2.1	urodzenia dziecka	59	46 935,83
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	479	177 724,07
2.3	samotnego wychowywania dziecka	968	183 633,74
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 187	120 658,31
w tym:	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	223	19 800,08
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	964	100 858,23
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	1 553	74 068,42
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	43	3 554,28

w tym:	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	17	1 760,28
	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	26	1 794
2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	3 010	270 969,87
3	Zasiłek rodzinny z dodatkami (poz. 1 + 2)	233 88	2 652 884,66
4	Zasiłek pielęgnacyjny	16 686	3 594 296
5	Świadczenie pielęgnacyjne	1 844	3 357 260
6	Specjalny zasiłek opiekuńczy	85	52 140
7	Świadczenia opiekuńcze (poz. 4+5+6)	18 615	7 003 696
8	Razem świadczenia (poz. 3 + 7)	42 003	9 656 580,66
9	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	235	235 000
10	Świadczenia rodzicielskie	1 218	1 119 026
11	Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego ustalone na podstawie przepisów o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego (art. 5 ust. 3 ustawy- przekroczenie kwoty uprawniającej do zasiłku rodzinnego)	49	4 890,49
RAZEM (8+9+10+11)		43 505	11 015 497,15

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

1) z tytułu urodzenia dziecka - przysługują matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek przysługuje jednorazowo, w wysokości 1 000,00 zł.

2) z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, nie dłużej niż przez okres:

- 24 miesięcy kalendarzowych,
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek w wysokości 400,00 zł przysługuje miesięcznie, niezależnie od liczby dzieci pozostających pod jej opieką.

3) z tytułu samotnego wychowywania dziecka – przysługują samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu

dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców dziecka nie żyje;
- ojciec dziecka jest nieznan;
- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone;
- osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją.

Dodatek przysługuje w wysokości 193,00 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 386,00 zł na wszystkie dzieci.

W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80,00 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160,00 zł na wszystkie dzieci.

4) z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości 95,00 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego.

5) z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności;
- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Przysługuje miesięcznie w wysokości 90,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia i 110,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

6) z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego. Przysługuje również na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne.

Dodatek przysługuje raz w roku 100,00 zł na dziecko.

7) z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - przysługują matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka lub osobie uczącej się:

- w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności - w wysokości 113,00 zł miesięcznie na dziecko albo w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej - w wysokości 69 zł miesięcznie na dziecko.

Ww. dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.

W 2020 r. przyjęto 6 803 wniosków i pism o przyznanie świadczeń rodzinnych. W związku z powyższym wydano:

- 1) 5 766 decyzji przyznających świadczenia rodzinne;
- 2) 504 decyzje odmowne;
- 3) 196 zaświadczeń.

W 2020 r. świadczeniobiorcy złożyli do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach 31 odwołań od wydanych decyzji, z czego 7 utrzymano w mocy, 19 uchylono, w przypadku 1 decyzji stwierdzono uchybienie, w 1 przypadku stwierdzono nieważność decyzji w części, w 3 przypadkach udzielono odpowiedzi.

V.2. Świadczenie „Za życiem”

Dnia 1 stycznia 2017 roku weszła w życie Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i ich rodzin do wsparcia w zakresie świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Na mocy tejże ustawy kobieta w ciąży i jej rodzina, a w szczególności kobieta w ciąży powikłanej, kobieta w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodziny dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu” jest uprawniona do:

- poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- wsparcia psychologicznego;
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych oraz dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo w ww. zakresie koordynowane jest przez asystenta rodziny, o którym mowa w Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Świadczenie „Za Życiem” jest świadczeniem jednorazowym i przysługuje w kwocie 4 000,00 zł.

W ramach środków na świadczenia rodzinne, w okresie sprawozdawczym świadczenie przyznano 8 rodzinom, na łączną kwotę **32 000,00 zł**. Koszty obsługi ww. świadczenia wyniosły **958,00 zł**.

V.3. Zasiłki dla opiekuna

Z dniem 14 maja 2014 roku weszła w życie Ustawa określająca warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekuna osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności:

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
 - opiekun zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego;
 - małżonkowie rolników lub domownicy zaprzestali prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.
- Osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje zasiłek dla opiekuna, gdy nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu lub gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki. Wysokość świadczenia wynosi 620,00 zł. miesięcznie. W roku 2020 zasiłek dla opiekuna wypłacono 8 osobom na łączną kwotę 74 400 zł.

V.4. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla 120 wnioskodawców opiekujących się osobami niepełnosprawnymi na kwotę **621 232,50 zł** oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 92 osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne na łączną kwotę **162 879,48 zł**.

V.5. Fundusz Alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują **osobie** do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługiwały do 31.10.2020 r, jeżeli średni miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 800,00 zł, następnie od 01.11.2020 r., jest to kwota 900,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nie wyższej niż 500 zł.

Ośrodek w okresie

sprawozdawczym wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla 262 dzieci na ogólną kwotę **1 329 554,00 zł**. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są dla 204 rodzin. Przeciętne miesięczne wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosiły **110 796,17 zł**, a przeciętna wysokość świadczenia wynosiła **422,80 zł**.

W 2020 r. Ośrodek otrzymał kwotę **743 377,32 zł** tytułem ściągniętych przez komornika należności od dłużników alimentacyjnych (fundusz alimentacyjny, zaliczki alimentacyjne).

V.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego

W okresie sprawozdawczym Ośrodek zarejestrował **296** dłużników alimentacyjnych zamieszkałych na terenie Raciborza mających zaległości z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Podjęto następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- 1) wystosowano wezwania o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego do 176 dłużników alimentacyjnych;
- 2) przeprowadzono wywiady alimentacyjne oraz odebrano oświadczenia majątkowe u 51 dłużników alimentacyjnych;
- 3) wystąpiono do Urzędu Pracy z wnioskiem o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych pozostających bez pracy w 6 przypadkach;
- 4) wystąpiono do Starostwa o zatrzymanie prawa jazdy w 1 przypadku;
- 5) wystąpiono do Prokuratury z wnioskiem o ściganie za przestępstwo w 150 przypadkach.

Zgodnie z Uchwałą Budżetową Miasta Racibórz na 2020 rok nr XIV/212/2020 Dział Świadczeń Rodzinnych otrzymał w 2020 r. kwotę **150 000 zł** na pokrycie kosztów postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. Kwota powyższa stanowi dochody gminy, a pozyskana została z tytułu 40% ściągniętych należności od dłużników alimentacyjnych.

V.7. Stypendia socjalne

Pomoc materialna o charakterze socjalnym jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Istnieją dwa rodzaje pomocy, o które może ubiegać się rodzic, opiekun, dyrektor szkoły, bądź pełnoletni uczeń:

1) stypendium szkolne, które jest świadczeniem okresowym przydzielanym na dany rok szkolny na okres nie krótszy niż 1 miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż 528 zł.

2) **zasilek szkolny**, jest to pomoc o charakterze jednorazowym, przyznawanym w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego które warunkuje przyznanie pomocy.

Zasilek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Może zostać przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym.

W 2020 r. Ośrodek otrzymał na realizację wypłaty stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych kwotę **30 000 zł** z budżetu miasta oraz kwotę **114 000 zł** z budżetu państwa.

Na skutek przyjętych wniosków, 3 uczniom przyznano zasiłki szkolne na kwotę **1 860,00 zł**, natomiast 85 uczniom przyznano stypendium szkolne na kwotę **98 480,53 zł**, z czego pokryto w ramach środków własnych – **19 696,10 zł** oraz ze środków budżetu państwa kwotę **78 784,43 zł**.

V.8. Dodatki mieszkaniowe

Od dnia 1 stycznia 2012 r. wypłata dodatków mieszkaniowych jest realizowana przez Ośrodek na mocy Zarządzenia nr 512/2011 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu do prowadzenia postępowań, a także wydawania i podpisywania decyzji oraz wszelkiej korespondencji z zakresu dodatków mieszkaniowych.

Aby otrzymać dodatek mieszkaniowy, trzeba spełniać trzy warunki. Dotyczą one wysokości dochodów w gospodarstwie domowym, metrażu zajmowanego lokalu i tytułu prawnego do niego.

Budżet na ww. zadanie w 2020 r. wyniósł **2 311 674,00 zł**. W okresie sprawozdawczym rozpatrzono 1 487 wniosków na dodatki mieszkaniowe, z czego wydano 82 decyzje o odmowie przyznania świadczenia. Decyzją administracyjną przyznano dodatki na łączną kwotę **2 202 148,38 zł**.

V.9. Dodatki energetyczne

Ośrodek od 1 marca 2014 r. również realizuje wypłatę zryczałtowanych dodatków energetycznych na mocy Uchwały nr XXXVI/496/2014 Rady Miasta Racibórz z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu do załatwienia indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej dotyczących zryczałtowanego dodatku energetycznego.

Dodatek przysługuje odbiorcy wrażliwemu, czyli osobie, która złoży wniosek o przyznanie dodatku energetycznego i która jednocześnie, ma przyznany dodatek mieszkaniowy, jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Budżet w 2020 r. wyniósł **49 732,52 zł**. W tym okresie przyjęto 633 wniosków na dodatek energetyczny, z czego wydano 24 decyzje o odmowie przyznania świadczenia.

W 2020 r.

przyznano dodatki na łączną kwotę **46 721,44 zł**, natomiast kwotę **927,41 zł** przeznaczono na obsługę zadania.

V.10. Świadczenie wychowawcze (500 plus)

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. realizowana jest przez Ośrodek wypłata świadczenia wychowawczego (500 plus), którego budżet na rok 2020 wyniósł **47 576 000,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym przyjęto 871 wnioski o przyznanie świadczenia wychowawczego. Świadczenie wychowawcze w 2020 roku było wypłacane dla **8 180** dzieci- była to kontynuacja wypłaty świadczeń w związku z wcześniej złożonymi wnioskami na okres świadczeniowy 2019/2021. Kwota wypłaconych świadczeń w 2020 r. wyniosła **46 175 308,37 zł**, z czego **387 359,21 zł** przeznaczono na obsługę realizacji programu, w tym **342 857,20 zł** na wynagrodzenia.

V.11. Świadczenie Dobry Start (300 plus)

Z dniem 1 lipca 2018 r. rozpoczęto realizację wypłat świadczenia *Dobry Start*, którego budżet w 2020 r., wyniósł **1 679 000,00 zł**. Świadczenie w wysokości 300,00 zł wypłacane było zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Świadczenie przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, do 20 roku życia oraz dziecko niepełnosprawne do 24 roku życia pod warunkiem kontynuacji nauki w szkole.

Przyjęto 3 829 wniosków, świadczenie zrealizowano dla 5 032 dzieci na kwotę **1 509 600,00 zł**, natomiast kwota **41 758,63 zł** stanowi koszt obsługi wyżej wymienionego świadczenia.

V.12. „Czyste Powietrze”

Z dniem 1 października 2020 r. weszła w życie Ustawa z dnia 14 października 2020 r. o zmianie Ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw.

Ww. Ustawa wprowadza w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska nowe regulacje w art. 411 ust. 10g-10s w zakresie obowiązku wydawania przez Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów miast zaświadczeń dla osób fizycznych, które

zamierzają składać wnioski o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym w ramach części 2 Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

W związku z realizacją tego zadania wydano 8 zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego.

VI. DZIAŁALNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ „ISKIERKA”. MIESZKANIA CHRONIONE

VI.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Iskierka” (zwany dalej „Iskierką”)

Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Iskierka” przy ul. Ocickiej 13a był ośrodkiem wsparcia o zasięgu lokalnym, działającym w strukturze organizacyjnej Ośrodka. Placówka zapewniała wsparcie osobom w wieku emerytalnym, niepełnosprawnym oraz samotnym.

Celem działalności „Iskierki”, było utworzenie systemu wsparcia dla osób tego wymagających poprzez zaspokajanie potrzeb bytowych, edukacyjnych, kulturalnych oraz społecznych, ukierunkowanych na rozwój indywidualnych zainteresowań oraz postaw aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

W ramach pobytu w „Iskierce” można było uzyskać, zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej, poradnictwo socjalne jak również pomoc w załatwianiu spraw związanych z codziennym funkcjonowaniem, np. w załatwianiu spraw urzędowych.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Iskierka” w Raciborzu, jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej, działająca w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu na mocy Uchwałą Nr XXII/304/2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 26 sierpnia 2020 r., został zlikwidowany.

Frekwencja

W I kwartale 2020 roku do DDPS uczęszczało średnio 36 osób. W ramach działalności „Iskierki” w miesiącach styczeń - I połowa marca zorganizowano:

1) 4 stycznia zorganizowano Wspólne kolędowanie podopiecznych wraz z Kolędnikami Misyjnymi z Parafii pw. Św. Apostołów Mateusza i Macieja w Brzeziu, których opiekunem była Siostra Janina Michnik;

2) 21 lutego odbyła się zabawa karnawałowa, na którą w ramach integracji zaproszono podopiecznych z Dziennego Domu Pobytu „Nasz Dom” nr 5 z Kędzierzyna-Koźła;

3) Dzień Kobiet.

Zaznaczyć należy, że w związku z poleceniem Wojewody Śląskiego z dnia 11 marca 2020 roku działalność „Iskierki” była zawieszona. Bezpośredni wpływ na zawieszenie działalności Dziennego Domu miała sytuacja spowodowana epidemią. Działalność „Iskierki” nie została wznowiona w związku z podjęciem Uchwały z dnia 26 sierpnia 2020 r., o likwidacji jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pn. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Iskierka” w Raciborzu. W okresie funkcjonowania „Iskierki” Osoby korzystające z jej usług uiściły w ramach odpłatności za obiady kwotę **8 874,43 zł**, wydano 1430 obiadów dwudaniowych. Nadmienić należy, iż beneficjenci pomocy świadczonej w „Iskierce” nie pozostali bez opieki i wsparcia. Pracownik socjalny, który wykonywał pracę na rzecz korzystających z „Iskierki” po zawieszeniu działalności pozostawał w kontakcie z uczestnikami Dziennego Domu. Ponadto korzystający z posiłków w „Iskierce”, mieli możliwość skorzystania z posiłków dowożonych do miejsca zamieszkania (znaczna część osób zdecydowała się na zaproponowane rozwiązanie).

Decyzją nr GN.6844.3.2020 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 30 września 2020 r., zapadła decyzja w sprawie wygaśnięcia trwałego zarządu w stosunku do nieruchomości, o której mowa powyżej, ustanowionej na rzecz Ośrodka.

VII. DZIAŁALNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ PRZY „PLACU WOLNOŚCI” I MIESZKANIA WSPOMAGANE.

7.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i mieszkania wspomagane

Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” jest ośrodkiem wsparcia o zasięgu lokalnym, działającym w strukturze organizacyjnej Ośrodka. Placówka została utworzona w celu zapewnienia wsparcia osobom w wieku emerytalnym, niepełnosprawnym, niesamodzielnym, samotnym, zagrożonym wykluczeniem społecznym, ubóstwem. Placówka jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 dla osi priorytetowej: IX.

Włączenie społeczne dla działania: 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania: 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT.

Realizacja projektu rozpoczęła się od 1 października 2020 roku. Niemniej zaangażowanie uczestników projektu, czyli mieszkańców mieszkań wspomaganych oraz osób korzystających z Dziennego Domu Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności”, zostało przesunięte w czasie z uwagi na panującą pandemię.

Projekt „Wsparcie organizacji usług społecznych” ma na celu wzrost jakości i dostępności usług społecznych w społeczności lokalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez objęcie wsparciem w sumie 30 kobiet i 30 mężczyzn z niepełnosprawnością i niesamodzielnych z Raciborza w okresie od października 2020 do grudnia 2022. Projekt zakłada również zapewnienie wspierających usług społecznych w postaci niezbędnej pomocy, terapii, warsztatów i innych form wsparcia wzmacniających aktywność oraz samodzielność życiową uczestników.

Celem projektu jest wzrost jakości i dostępności usług społecznych zapobiegających ubóstwu i/lub wykluczeniu społecznemu w mieście Racibórz poprzez uruchomienie usług społecznych w społeczności lokalnej, w postaci Ośrodka Wsparcia z 30 miejscami, działającego jako dzienny dom pomocy oraz 16 mieszkań wspomaganych z 20 miejscami.

Uchwałą Nr XXII/305/2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 26 sierpnia 2020r. w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pod nazwą Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” w Raciborzu. Decyzją nr GN.6844.2.2020.GS Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 16 grudnia 2020 r. ustanowiony został trwały zarząd nieruchomością przy Pl. Wolności 8-9 na rzecz Ośrodka.

W miesiącu październiku po wprowadzeniu zmiany Regulaminu Organizacyjnego OPS-u został opracowany i wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Regulamin Ośrodka Wsparcia-Dziennego Domu Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności”, a następnie w miesiącu listopadzie zostały opracowane i wprowadzone zarządzeniami Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu, Regulamin Uczestników DDPS i Regulamin Mieszkań Wspomaganych. W miesiącu grudniu został też wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu, Regulamin Rekrutacji Uczestników do projektu Wsparcie organizacji usług społecznych.

W pierwszej kolejności zaplanowano rekrutację uczestników do mieszkań wspomaganych, przewidywany termin rozpoczęcia to początek roku 2021. W okresie sprawozdawczym prowadzono skuteczne działania promocyjne, których poprawność

została potwierdzona przez Instytucję Zarządzającą w ramach przeprowadzonej weryfikacji.

W okresie sprawozdawczym zakupiono wyposażenie jadalni, kuchenki dla uczestników, pracowni IT ze środków projektu oraz zawarto umowę w trybie zapytania ofertowego na dostawę sprzętu rehabilitacyjnego.

7.2. Mieszkania chronione

Mieszkanie chronione jest jedną z form pomocy społecznej dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają pomocy i opieki w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb oraz dla ofiar przemocy domowej. Osoby te przygotowują się do samodzielnego funkcjonowania w środowisku oraz integrują się ze społecznością lokalną.

W okresie objętym sprawozdaniem Ośrodek dysponował 2 lokalami (3 pokojowymi) z zasobów miejskich. Na dzień 31 grudnia 2020 r. w mieszkaniach przebywały 3 osoby dorosłe.

Łącznie z powyższej pomocy w roku 2020 skorzystały 4 osoby dorosłe. W tym, do 31 marca 2020 w mieszkaniu chronionym zamieszkiwała 1 osoba, która otrzymała przydział mieszkania gminnego.

Za powyższe lokale odpłatność w łącznej wysokości **10 826,01 zł** zgodnie z przyznaną decyzją, uiściły 4 osoby.

VIII. SYSTEM WSPARCIA RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Pomoc dziecku i rodzinie obejmuje: pracę z rodziną i kompleksowe oddziaływanie na rodzinę poprzez pomoc o charakterze profilaktycznym, ochronnym oraz aktywizującym do poszukiwania samodzielnych rozwiązań.

Działania te są realizowane poprzez asystentów rodziny oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego podstawą działalności są regulacje określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2021, przyjętym z dniem 25 października 2017 r. Uchwałą Rady Miasta Nr XXXIII/479/2017.

Cele programu zakładają: prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. przez Zespół Interdyscyplinarny),

profesjonalizację kadry działającej w obszarze przeciwdziałania przemocy, zwiększanie poziomu świadomości społecznej w tym temacie oraz systematyczne monitorowanie problemu przemocy. Zgodnie z ustawą Ośrodek zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną prac Zespołu.

VIII.1. Asystenci rodziny

W okresie sprawozdawczym Ośrodek zatrudnił 5 asystentów rodziny, którzy realizowali zadania nałożone na gminę Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- 1) bezpośrednią pracę z rodzicami;
- 2) bezpośrednią pracę z dziećmi;
- 3) działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny;
- 4) organizację własnego warsztatu pracy.

Funkcje asystenta rodziny:

- wsparcie psychologiczno-emocjonalne;
- diagnostyczno-monitorujące;
- opiekuńcze;
- doradcze;
- mediacyjne;
- wychowawcze;
- motywująco-aktywizujące;
- koordynacja działań skierowanych na rodzinę.

Pomocą asystentów w 2020 r. objętych było 77 rodzin (w tym 154 dzieci), w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 66 zobowiązanych zostało do współpracy poprzez postanowienie Sądu, natomiast 11 na wniosek pracownika socjalnego.

W okresie sprawozdawczym 65 dzieci przebywało w pieczy zastępczej. Spośród nich 43 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych, natomiast 22 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (w Samborowicach, Kuźni Raciborskiej, Cyprzanowie oraz Pogrzebieniu). Ponadto 1 dziecko przebywało w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Babimoście. Do rodziny biologicznej powróciło 2 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Działania asystentów rodziny w oparciu o Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” polegają na koordynowaniu wsparcia dla rodzin oczekujących na narodziny dziecka, posiadających dokument potwierdzający ciążę lub rodzin z dzieckiem posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W 2020 r. jedna rodzina objęta była współpracą w ramach Ustawy „Za życiem” i równocześnie współpracowała z asystentem rodziny na podstawie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Współpraca została zakończona z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania rodziny. Ponadto w okresie sprawozdawczym asystenci rodziny udzielili 11 porad w ramach programu „Za życiem”.

Najczęstszymi problemami występującymi w rodzinach objętych nadzorem asystenta w roku 2020 były:

- niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- niepełnosprawność intelektualna;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- wielodzietność;
- samotne macierzyństwo;
- choroby psychiczne;
- zadłużenia;
- brak organizacji wolnego czasu dzieciom;
- uzależnienie od substancji psychoaktywnych;
- problemy w załatwianiu spraw urzędowych.

Niejednokrotnie w środowiskach występuje jednocześnie kilka problemów, a niezaradność opiekuńczo - wychowawcza nie jest problemem pierwotnym.

Asystenci prowadzą monitoring rodzin, zwłaszcza sytuacji dzieci w tych rodzinach, z uwagi na trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Działania te polegają na utrzymywaniu stałego kontaktu z członkami rodzin oraz odpowiednimi służbami w kompetencji, których leży zabezpieczenie ww. osób.

Praca asystenta z rodziną to m.in.:

a) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, w której wychowują się dzieci, co odbywa się w ścisłej współpracy z członkami rodziny i z pracownikiem socjalnym;

b) opracowanie planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej;

c) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;

d) towarzyszenie podczas wizyt np. w urzędach, w sądach, u lekarzy, w szkole itp.;

e) wspieranie aktywności społecznej rodzin oraz motywowanie do gospodarowania czasu wolnego dzieciom (wyjścia do muzeum, wspólne odrabianie zajęć domowych, wykorzystanie dodatkowych form wsparcia środowiskowego, jak np. świetlice, kluby młodzieżowe);

f) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;

g) kontakt z kuratorem, pedagogiem, szkołą;

h) motywowanie do podjęcia leczenia w poradniach - poradnie zdrowia psychicznego, poradnie terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, poradnie specjalistyczne, poradnie służby zdrowia;

i) pośredniczenie w przekazywaniu ubrań, mebli, sprzętu AGD dla rodzin objętych asystenturą.

W okresie sprawozdawczym asystenci zakończyli współpracę z 19 rodzinami. Powodem zakończenia współpracy było:

- osiągnięcie założonych celów - 3 rodziny;
- zaprzestanie współpracy z asystentem rodziny przez klienta - 12 rodzin;
- zmiana metody pracy - 1 rodzina;
- brak efektów pracy - 3 rodziny.

VIII.2. Niebieska Karta. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Pracownicy socjalni w swojej pracy posługują się formularzem *Niebieskiej Karty*. Tryb postępowania w przypadku zaistnienia przemocy w rodzinie określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r., w sprawie Procedury *Niebieskiej Karty* oraz wzorów formularzy *Niebieska Karta*.

W ramach procedury pracownik socjalny:

1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2) udziela kompleksowych informacji o:

a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,;

b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc;

c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji

osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W myśl art. 9d ust. 2 Ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie procedurę udzielania pomocy wszczynają przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Osoby te, które jako pierwsze miały kontakt z ofiarą przemocy, wypełniają **formularz A** (załącznik nr 1 do rozporządzenia). Następnie w ciągu 7 dni przekazują go do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Ten z kolei przekazuje go członkom zespołu lub grupie roboczej nie później niż po 3 dniach od daty przyjęcia.

Ofiara przemocy otrzymuje **formularz B** (załącznik nr 2), gdzie znajdzie informacje m.in. o formach pomocy, które jej przysługują. Dalsze działania wobec ofiar przemocy podejmuje się na podstawie **formularza C** (załącznik nr 3) np. w kwestii realizacji indywidualnego planu pomocy i organizacji wsparcia medycznego lub socjalnego. Praca

ze sprawcą przemocy odbywa się natomiast po uzupełnieniu **formularza D** (załącznik nr 4). Zakończenie procesu udzielania pomocy nie wymaga wypełnienia *Niebieskiej Karty*.

W okresie sprawozdawczym Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie otrzymał 103 *Niebieskich Kart*, z czego:

- 1) 86 sporządzonych zostało przez funkcjonariuszy policji;
- 2) 4 wpłynęły od przedstawicieli placówek oświatowych;
- 3) 2 sporządzone zostały przez pracowników służby zdrowia;
- 4) 11 sporządzili pracownicy socjalni Ośrodka.

Do każdej sporządzonej *Niebieskiej Karty* powołano grupę roboczą, której celem było opracowanie planu pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.

W ramach ustalonego planu pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej:

- 1) złożono 35 wniosków do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację rodziny;
- 2) złożono 2 wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) przekazano dokumentację do KPP w Raciborzu w sprawie 26 rodzin;
- 4) wystosowano 19 zaproszeń w związku z prowadzoną procedurą Niebieskie Karty;
- 5) wystosowano 16 wezwań w związku z prowadzoną procedurą Niebieskie Karty (do 03.2020r.);
- 6) złożono do KPP Racibórz 7 zawiadomień z art. 207 KK i dokumentację, co do 16 rodzin;
- 7) przekazano do Sądu Rejonowego dokumentację dot. 7 rodzin;
- 8) wystawiono 16 zaświadczeń do Okręgowego Ośrodka Pomocy Dla Osób Pokrzywdzonych Prześstępstwem w Raciborzu przy ul. Szewskiej 3/8, celem nawiązania współpracy pomiędzy osobami doświadczającymi przemocy, a Ośrodkiem;
- 9) w przypadku 5 rodzin podjęto współpracę na rzecz innych Zespołów Interdyscyplinarnych;
- 10) w sprawie 3 rodzin, pracownik socjalny występował w toczącym się postępowaniu w charakterze świadka.

Do marca 2020 roku odbyło się 27 spotkań grup roboczych, kolejne grupy robocze z uwagi na pandemię odbywały się zdalnie - średnio przypadało 20 grup na miesiąc. Członkowie grup spotykali się w trybie interwencyjnym, a skład członków był ruchomy i zależny od indywidualnych potrzeb poszczególnych rodzin. W grupach roboczych brali udział dzielnicowi, w których rewirze zamieszkuje dana rodzina, kuratorzy sądowi,

pracownicy socjalni, pedagodzy, przedstawiciele placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci zagrożone przemocą oraz przedstawiciel GKRPA.

Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest:

- 1) usprawnienie systemu przepływu informacji oraz reagowania na zidentyfikowane problemy społeczne, w tym w szczególności przemocy w rodzinie;
- 2) zintegrowanie działań instytucji i organizacji odpowiedzialnych za realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony ofiar Przemocy na lata 2018-2021;
- 3) umożliwienie tworzenia grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W 2020 roku zgodnie z instrukcją dot. sposobu organizacji prac zespołów interdyscyplinarnych rekomendowaną przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-COV-2 nie odbyły się spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Racibórz.

IX. PROGRAMY, PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

IX.1. Projekt „Podniesienie poziomu jakości świadczonej pomocy społecznej w Gminie Racibórz”

Od 16 kwietnia 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r. trwał projekt *Podniesienie poziomu jakości świadczonej pomocy społecznej w gminie Racibórz*, w ramach podpisanej umowy z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na dofinansowanie. Projekt realizowany był w ramach II osi priorytetowej *Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji. Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna*. Numer naboru: POWR.02.05.00-IP.03-00-012/17.

W 2020 roku nie podejmowano działań w ramach projektu, aczkolwiek zgodnie z zapisami umowy do października 2020 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu zobowiązany był do zachowania trwałości rezultatów projektu. Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy jakości i warunków pracy pracowników Ośrodka przy jednoczesnej poprawie obsługi klientów. Wdrożone rozwiązania w ramach projektu praktykowano w Ośrodku również po jego zakończeniu. W ramach projektu zrealizowano m. in. Spotkania pracowników socjalnych z wykwalifikowanych superwizorem pracy

socjalnej, doposażono i wyposażono stanowiska pracy, podniesiono bezpieczeństwo pracy poprzez wymianę w biurach drzwi na przeszklone, wydzielono pokój do indywidualnych spotkań z klientami (zarówno przy ul. Sienkiewicza jak i ul. Londzina), jak również uruchomiono punkt ds. pierwszego kontaktu.

IX.2. Projekt „Drugi Brzeg”

W dniu 28.10.2020 r. ogłoszono informację o wyborze projektu „Drugi Brzeg” do uzyskania dofinansowania w ramach WND-RPSL.09.01.05-24-0048/20 kwota dofinansowania: **764 316,99 zł**. Kwota wydatków kwalifikowanych: **899 196, 46 zł**. Projekt uzyskał 56 pkt i został sklasyfikowany na 2 pozycji projektów spełniających kryteria i wybranych do dofinansowania. Projekt ma być realizowany w partnerstwie z Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS z Rybnika. Planowany termin rozpoczęcia projektu przypada na II połowę 2021 roku. Na dzień sporządzenia sprawozdania trwają czynności mające na celu podpisanie umowy.

Głównym celem projektu „Drugi Brzeg” jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez wzmocnienie aktywności społeczności i zawodowej 5 społeczności lokalnej, zamieszkującej obszary zdegradowane Miasta Racibórz (łącznie 55 uczestników, a w tym 43 osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym) w formie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym i zawodowym. Planowane działania z zakresu integracji społecznej obejmują animację, realizację inicjatyw lokalnych, wyjazdy edukacyjno-integracyjne, pikniki sąsiedzkie, wolontariat, usługi specjalistyczne (m. in. zdrowotne, doradztwa prawnego, psychologicznego, cyfrowego, itp.), modernizację i dostosowanie biura programu aktywności lokalnej. Działania z zakresu integracji zawodowej to indywidualna ścieżka rozwoju, wsparcie trenera pracy, instrumenty edukacyjne, certyfikowane szkolenia zawodowe, staże.

9.3. Projekt „Seniorzy poznają Ostrawę i Racibórz”

Głównym celem projektu jest poszerzenie oferty dla seniorów po obu stronach granicy. Seniorzy będą się poznawać, podróżować razem i odwiedzać atrakcje partnerskich miast. Celem wspierania i organizowania zajęć rekreacyjnych dla seniorów jest optymalizacja procesów starzenia i ograniczenie jego negatywnych skutków. Dofinansowanie EFRR- 85% tj. **10 260,10 euro**. Wydatki kwalifikowane: **12 070,71 euro**,

Budżet Państwa: **603,53 euro**, wkład własny: **1 207,08 euro**, Partner projektu: Republika Czeska, Miasto: Ostrava, Dzielnica: Moravska Ostrava.

9.4. Wspieraj Seniora

W ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów kierując się troską o bezpieczeństwo osób starszych, uruchomiony został w IV kwartale 2020 roku Program, który ma na celu ochronę zdrowia i życia naszych Seniorów. Program „Wspieraj Seniora” zakłada pomoc w dostarczaniu niezbędnych produktów do domu Seniora, by ograniczyć konieczność wychodzenia osób starszych na zewnątrz podczas pandemii, ze względu na ich bezpieczeństwo. W ramach programu pracownicy tutaj. Ośrodka realizowali cykliczne zakupy dla seniorów zgłoszonych za pośrednictwem aplikacji CAS i zgłoszeń telefonicznych. Ponadto prowadzili sprawozdawczość w związku z realizacją programu. W okresie od października do grudnia 2020 roku ogólna liczba zgłoszeń zarejestrowanych przez tutaj. Ośrodek w ramach programu „Wspieraj Seniora” – wynosiła 43 (2 spośród 43 zgłoszeń dotyczyły osób poniżej 70 roku życia), 26 zgłoszeń zarejestrowano w ramach infolinii, 15 zgłoszeń przyjęto telefonicznie. Wysokość środków przyznanych z budżetu państwa na realizację programu „Wspieraj Seniora” - wynosiła **149 361,00 zł**. Koszt całkowity realizacji programu „Wspieraj Seniora” w roku 2020 wyniósł **9 352,99 zł**, z czego z dotacji **wydano 5 755,69 zł**, z kolei kwota wkładu własnego wynosiła **3 597,30 zł**. Zgodnie z wytycznymi Gmina poniosła wydatek w związku z organizacją i realizacją usługi wsparcia, które zakresem mieściły się w wytycznych programu.

9.5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Obecny dokument zachowuje ważność do roku 2020. W roku 2019 przeprowadzona została ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Racibórz. Na podstawie przeprowadzonej ewaluacji sformułowano wnioski odnoszące się do celów strategicznych i kierunków działań w zakresie ich ponownego przeanalizowania i sformułowania na nowo. Zatem istotnym dla samego dokumentu będzie przełom roku 2021/2022, w którym to rozpoczną się prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Racibórz na kolejne lata, począwszy od roku 2023.

X. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Pracownicy Ośrodka w toku codziennych obowiązków podejmują na bieżąco współpracę z Urzędem Miasta Racibórz, w szczególności z Wydziałem Spraw Społecznych, Komendą Powiatową Policji, Strażą Miejską, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, i innymi instytucjami. W ramach prowadzonej statutowej działalności Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu włącza się w różnego rodzaju inicjatywy prowadzone na terenie miasta Racibórz, które w szczególności dotyczą spraw społecznych jego mieszkańców.

X.1. Wigilia dla samotnych

W ramach inicjatywy *Wigilia dla samotnych* pracownicy tut. Ośrodka wytypowali samotne osoby, będące jednocześnie w podeszłym wieku, które otrzymały możliwość skorzystania z posiłku wigilijnego. W roku 2020 spotkanie wigilijne z uwagi na pandemię odbywało się w nieco innej formule niż zwykle. Posiłki wydawane były w Restauracji „Raciborska” w Raciborzu oraz w Klasztorze „Annuntiata” w jednorazowych opakowaniach z zachowaniem reżimu sanitarnego. Z posiłku wigilijnego skorzystało 100 osób.

X.2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Pracownicy socjalni Ośrodka w 2020 r. wydali 272 skierowań (dla 568 osób) uprawniających do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020*; edycja 2020; współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), realizowanego we współpracy ze Śląskim Bankiem Żywności i lokalną organizacją pozarządową.

Skierowania uzyskały zarówno osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe jak również osoby, które w strukturze rodziny posiadają kilku członków. Bezpłatną pomoc żywnościową mogły uzyskać osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej w rozumieniu art. 7 Ustawy o pomocy społecznej przy równoczesnym spełnieniu 200% kryterium dochodowego (do października 2020 roku), 220% kryterium dochodowego (od listopada 2020 roku), które w omawianym przypadku wynosiło: dla jednoosobowego gospodarstwa domowego 1 542,20 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – 1 161,60 zł. Powyższe zmiany w kryterium dochodowym nastąpiły w związku ze zmianą do Wytucznych Instytucji Zarządzającej dla Instytucji Pośredniczącej i

beneficjentów dotyczące działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w Podprogramie 2020, wytyczne te stosuje się od dnia 26 listopada 2020 roku.

X.3. Prace społecznie użyteczne

Dnia 20 stycznia 2020 r. zostało podpisane Porozumienie nr CAZ/RP.680.5.2020 pomiędzy Starostą Powiatu Raciborskiego i Prezydentem Miasta Racibórz w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, bądź uczestniczą w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne zachowuje status osoby bezrobotnej w trakcie wykonywania prac.

Rodzaj prac wykonywanych przez osobę skierowaną obejmował głównie prace w zakresie pomocy konserwatorskiej, kuchennej, prace porządkowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynków. Stawka godzinowa w roku 2020 za świadczone prace społecznie użyteczne wyniosła 8,70 zł. Prace mogły być wykonywane w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Powiatowy Urząd Pracy dokonywał refundacji w wysokości 60% ze środków Funduszu Pracy, a 40% pokrywała Gmina Racibórz.

W roku 2020 na podstawie planu potrzeb 27 jednostek złożyło zapotrzebowanie na organizację prac, w ramach których łącznie przepracowało **27 osób**. Jedna osoba biorąca udział w programie otrzymała zatrudnienie. Raciborskie placówki chętnie korzystały z takiej formy wsparcia, ponieważ poprzez wykonywanie prostych, ale czasochłonnych czynności wspierały pracowników poszczególnych jednostek. Uczestnicy programu natomiast zdobyli doświadczenie zawodowe, które zwiększyło ich szanse na uzyskanie pracy na otwartym rynku pracy.

XI. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI, SZKOLENIA PRACOWNIKÓW ORAZ SPRAWY ADMINISTRACYJNO-KADROWE

W marcu 2020 roku, trzech pracowników zostało zgłoszonych na szkolenie organizowane przez Subregion Zachodni Województwa Śląskiego z zakresu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz regulaminu pracy. Z uwagi na zaistniałą sytuację epidemiologiczną szkolenie zostało odwołane.

Urząd Marszałkowski w Katowicach zorganizował spotkanie informacyjne dotyczące rozliczania projektów unijnych, w którym uczestniczyło 3 pracowników Ośrodka.

Ponadto w 2020 r. pracownicy Ośrodka uczestniczyli w szkoleniach z zakresu:

- 1) dodatków mieszkaniowych;
- 2) nienależnie pobranych świadczeń i postępowań egzekucyjnych w administracji;
- 3) rozliczania czasu pracy;
- 4) realizacji procedury Niebieskiej karty;
- 5) świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego 500 plus;
- 6) zamówień publicznych;
- 7) administrowania stroną Biuletynu Informacji Publicznej;
- 8) podatku VAT, w związku z wydaną interpretacją ogólną Ministra Finansów;
- 9) postępowań egzekucyjnych w administracji;
- 10) funkcjonowania Ośrodków Pomocy Społecznej na podstawie zmieniających się przepisów prawa;
- 11) Kodeksu Postępowania Administracyjnego;
- 12) informacji niejawnych;
- 13) postępowania egzekucyjnego.

W 2020 roku przeprowadzono szkolenia z zakresu BHP:

- 1) szkolenie wstępne – 7 pracowników (w tym, 1 osoba przyjęta na prace społecznie użyteczne oraz 1 osoba na stanowisko kierownicze);
- 2) szkolenie okresowe – 4 pracowników.

Przygotowano dla Głównego Urzędu Statystycznego dane do sprawozdań:

- 1) Z-03 sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za okres od początku roku do końca III kwartału
- 2) Z-05 sprawozdanie dotyczące popytu na pracę w III kwartale.

Od 21 września 2020 roku poradnia Medycyny Pracy w Raciborzu wznowiła wykonywanie okresowych badań lekarskich. W związku z tym powiadomiono pracowników, którym zostało wydane skierowanie na badanie lekarskie w okresie marzec-sierpień 2020r., o konieczności wykonania ww. badań. W IV kwartale 2020 roku badania lekarskie pracowników w poradni odbywało się na bieżąco.

W III kwartale 2020 roku zostały ogłoszone nabory kandydatów na wolne kierownicze stanowiska urzędnicze: Kierownika Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy „Placu Wolności”, Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych oraz Kierownika Działu Świadczeń Pomocy Społecznej. W związku z jedną aplikacją na stanowisko Kierownika Dziennego Domu Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i pozytywnym przejściu procedury naboru, ww. stanowisko zostało obsadzone, stanowisko Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych zostało również obsadzone. Na stanowisko Kierownika Działu Świadczeń Pomocy Społecznej nie wpłynęła żadna oferta i tym samym nie doszło do jego obsadzenia. Również w sierpniu 2020 roku ogłoszono informację o wolnym stanowisku pracy, pracownika socjalnego, które po przejściu procedury kwalifikacyjnej zostało obsadzone.

W IV kwartale ogłoszono nabór kandydatów na wolne kierownicze stanowisko urzędnicze na Kierownika Działu Świadczeń Pomocy Społecznej, które nie doszło do obsadzenia, z uwagi na brak ofert. Ogłoszono również informację o wolnym stanowisku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy - pomocy administracyjno-biurowej (pracownik ds. dodatków energetycznych i stypendiów w Dziale Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych). Ogłoszenie na ww. stanowisko trwało do dnia 04.01.2021 roku.

W grudniu 2020 roku rozliczono umowę zawartą z Powiatowym Urzędem Pracy o finansowaniu z Krajowego Funduszu Szkoleniowego działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. Pierwotna kwota dofinansowania KFS wynosiła **3 624,00 zł**. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną na terenie kraju większość z zaplanowanych szkoleń zawartych w pozytywnie rozpatrzonym wniosku o dofinansowanie się nie odbywała. W roku 2020 wykorzystano **896,00 zł** z przyznanych środków na kształcenie ustawiczne w ramach KFS. We wrześniu po weryfikacji ofert zwrócono **1 832,00 zł**, z kolei **895,00 zł** zwrócono do PUP w miesiącu grudniu, rozliczając tym samym całe dofinansowanie.

Dział Administracji i Realizacji Świadczeń prowadził czynności kadrowe zapewniające płynność działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu.

XII. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2020 roku w wyniku prowadzonych postępowań zawarto następujące umowy:

1. Na usługi społeczne, tj.:

1) na świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza. Wykonawcą został Śląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Katowicach;

2) przygotowanie i wydawanie posiłków w formie jednego gorącego dania.

Wykonawcą została Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz;

3) przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do Dziennego Domu Pomocy Społecznej „Iskierka” w Raciborzu. Wykonawcą została Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz;

4) przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do miejsca zamieszkania klientów. Wykonawcą została Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz.

2. Na realizację zadania, o którym mowa w art. 44 Ustawy o pomocy społecznej, tj. pomoc w formie sprawienia pochówku. Wykonawcą została Administracja Cmentarza Jeruzalem Bożena Dyja.

3. W związku z prowadzeniem bieżącej działalności Ośrodka:

1) w prowadzonym przez Urząd Miasta w Kędzierzynie-Koźlu wyłoniony został dostawca energii elektrycznej dla Ośrodka Pomocy Społecznej (dot. siedziby Ośrodka i mieszkań chronionych), wykonawcą została Energia Obrót S. A. z Gdańska;

2) umowa na nadzór informatyczny, nad funkcjonowaniem stanowisk komputerowych i obsługą posiadanych programów komputerowych (dwa podmioty realizujące);

3) na usługi pocztowe;

4) na usługę monitoringu obiektu;

5) na usługi sprzątnia;

6) na usługę sprawowania funkcji Inspektora Danych Osobowych;

7) na obsługę z zakresu BHP;

8) na usługi z zakresu telefonii komórkowej i internetu;

9) na dostawę wody.

W III kwartale 2020 r., prowadzono postępowania, m. in.- na usługi społeczne, których celem jest zabezpieczenie realizacji ustawowych zadań w zakresie świadczenia usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Gminy Racibórz. Prowadzone postępowania w roku 2020 dwukrotnie zostały unieważnione z powodu braku ofert. Z kolei postępowanie na przygotowanie i wydawanie posiłków w formie jednego gorącego dania oraz przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do miejsca zamieszkania klientów zostało rozstrzygnięte pozytywnie. Wyłoniony Wykonawca to Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz.

XIII. DZIAŁALNOŚĆ RADCY PRAWNEGO W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2020 roku w ramach świadczonej pracy na stanowisku radcy prawnego Ośrodka Pomocy Społecznej Raciborzu zadania zostały wykonane spójnie z zakresem czynności i Regulaminem Organizacyjnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu. W poprzednim roku nastąpiła intensyfikacja działań w obszarze formalnym i organizacyjnym, a także informacyjnym w zakresie zmiany przepisów prawa ze względu na ogłoszony w marcu 2020 r., oraz trwający nieprzerwanie do końca 2020 r. stan epidemii w kraju. Ponadto w ramach bieżącej działalności radca prawny opiniował akty wewnętrzne, umowy, przedstawione zapytania prawne, reprezentował Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu oraz Gminę Racibórz w toczących się postępowaniach przed sądami powszechnymi z inicjatywy mocodawców i innych podmiotów. Radca prawny brał udział w tworzeniu oraz opiniowaniu uchwał Rady Miasta Racibórz dotyczących działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu oraz nowopowstałych, a także likwidowanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, których działalność była włączana w strukturę Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu oraz z nią powiązana. W trakcie wykonywania swoich zadań współpracował również z radcami prawnymi świadczącymi pomoc prawną dla Miasta Racibórz w Urzędzie Miasta Racibórz.

XIV. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Wprowadzenie znowelizowanej dokumentacji w zakresie polityk ochrony danych spełniającej kryteria Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w

sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.

2. Zaktualizowanie metodologii szacowania ryzyka i oceny skutków w zakresie przetwarzania danych.

3. Przeprowadzenie szkolenia osób upoważnionych do przetwarzania danych - za pośrednictwem dostarczania cyklicznie materiałów szkoleniowych.

4. Przeprowadzenie audytu na zgodność z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.

5. Aktualizowanie klauzul informacyjnych dla Klientów.

6. Wdrożenie regulaminu monitoringu wizyjnego.

7. Wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za utrzymywanie kontaktów z podmiotami krajowego systemu cyberbezpieczeństwa.

8. Nawijazywanie umów powierzenia przetwarzanie danych osobowych z podmiotami przetwarzającymi dane na polecenie Administratora.

XV. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z EPIDEMIĄ COVID-19

W związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemiologicznego, a następnie epidemii w Ośrodku Pomocy Społecznej, począwszy od miesiąca marca 2020 wprowadzono szereg istotnych zmian, które miały (i mają) na celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19 i innych chorób zakaźnych:

1) Podjęto stosowne zarządzenia regulujące funkcjonowanie Ośrodka w tym specyficznym i niezwykle trudnym okresie, tj.: wyłączenie funkcjonowanie Ośrodka dla stron w dotychczasowym zakresie (z wyjątkiem wypłat z kasy). Klienci chcący skontaktować się z pracownikiem tut. Ośrodka w pierwszej kolejności proszeni byli o kontakt telefoniczny, bądź e-mail i E-PUAP. Ww. kontakt miał na celu umówienie Klienta Ośrodka na konkretną godzinę, w celu ograniczenia gromadzenia się w jednym czasie nieprzepisowej ilości osób w budynku Ośrodka.

2) W celu ułatwienia kontaktów interesantów z Ośrodkiem, przy jednoczesnym ograniczeniu kontaktu bezpośredniego na zewnątrz budynku w siedzibie przy ul. Sienkiewicza, w budynku przy ul. Skłodowskiej zamontowano skrzynkę podawczą.

Zamontowano również w budynkach domofony, które mają ułatwić kontakt przy jednoczesnym ograniczeniu kontaktu bezpośredniego.

3) Ograniczono przemieszczanie się pracowników na zewnątrz, poprzez wprowadzenie harmonogramu i zasad dostarczania korespondencji wychodzącej na pocztę, odbierania przesyłek oraz odbywania podróży służbowych, wyjść w teren do Stron.

4) Zaopatrzono pracowników w niezbędne instrukcje, środki ochronne oraz dezynfekujące.

5) We wszystkich budynkach, w których prace wykonują pracownicy zatrudnieni w Ośrodku Pomocy zakupiono maty dezynfekujące oraz dodatkowe dozowniki na płyny dezynfekujące.

6) Pomieszczenia biurowe przystosowano do obowiązujących zasad w zakresie zachowania odpowiedniej odległości pomiędzy biurkami, jak również ilości osób przebywających jednocześnie w pomieszczeniu.

7) Wprowadzono rejestr wejść osób z zewnątrz.

8) Wprowadzono pracę zdalną na stanowiskach, na których była taka możliwość. Z kolei w okresie największego wzrostu zakażeń, praca w Ośrodku odbywała się w systemie dwuzmianowym.

9) Zaktualizowano przepisy w zakresie BHP, dostosowując oceny ryzyka do panującej sytuacji.

10) Wspierano i pomagano osobom przebywającym na kwarantannie (niezależnie od jej przyczyny) w dostarczeniu leków, zakupów i innych niezbędnych do zapewnienia prawidłowej egzystencji środków.

11) Zgodnie z wytycznymi z marca 2020 pełniony jest dyżur telefoniczny od poniedziałku do niedzieli w godzinach 7.30 do 19.00, który dedykowany jest dla osób przebywających na kwarantannie i wymagających pomocy.

12) Nawiązano współpracę m.in. z Państwową Strażą Pożarną, Strażą Miejską, Komendą Powiatową Policji, Wojskami Obrony Terytorialnej, celem dostarczania żywności osobom przebywającym na kwarantannie.

13) Nawiązano współpracę z Młodzieżową Radą Miasta Racibórz, przedsiębiorcami i wolontariuszami w celu pomocy osobom, głównie starszym, bądź niepełnosprawnym w związku z ograniczeniami w zakresie poruszania się (głównie ze względów troski o własne zdrowie), w celu zakupu i dostarczenia leków, żywności, pomocy w nawiązywaniu kontaktu z lekarzem, pielęgniarką środowiskową.

14) Współpracowano z Urzędem Miasta (w szczególności z Wydziałem Spraw Społecznych, Biurem Zarządzania Kryzysowego), Państwową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Raciborzu, Przedsiębiorstwem Komunalnym w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

15) W związku z ogłoszonym stanem zagrożenia epidemiologicznego, a następnie epidemii, prowadzono dodatkową sprawozdawczość do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz do Urzędu Miasta - Wydziału Spraw Społecznych, celem bieżącego informowania o realizowanych czynnościach, ewentualnych problemach i potrzebach w związku z zaistniałą sytuacją.

16) Wyplata z kasy tut. Ośrodka realizowana była (jest) z zachowaniem wysokich standardów, bezpieczeństwa i zasad higieny. Klienci na terenie Ośrodka wchodzi pojedynczo, po uprzedniej dezynfekcji rąk (zaleca się posiadanie rękawiczek i maseczki ochronnej). Wyплаты odbywały się w porządku alfabetycznym, który wcześniej zostaje podany do publicznej wiadomości celem uniknięcia gromadzenia się nieprzepisowej ilości osób przed budynkiem Ośrodka.

17) Na bieżąco aktualizowano stronę internetową Ośrodka, gdzie zamieszczone nowe wytyczne i zalecenia oraz niezbędne informacje.

18) Monitorowano na bieżąco sytuację rodzin/osób korzystających z pomocy, w szczególności rodzin korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu”, w związku z zapewnieniem posiłku dla dzieci, w związku z wprowadzeniem nauki zdalnej i zawieszeniem zajęć stacjonarnych.

19) Realizowano wszystkie wytyczne i rekomendacje organów nadrzędnych w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania rozprzestrzeniania się COVID-19 i innych chorób zakaźnych, w szczególności wzmożono kontrolę nad realizacją usług opiekuńczych oraz dostarczania i wydawania posiłków dla klientów Ośrodka.

20) W związku z epidemią dla dwóch osób przebywających na kwarantannie przyznano zasiłek celowy na leki, dla jednej na żywność, łącznie dla 6 osób przyznano pomoc w oparciu o art. 48b ust. 4 Ustawy o pomocy społecznej na łączną kwotę **239,82 zł**. Dla jednej rodziny (2 os.) zapewniono wsparcie psychologiczne zgodnie z przyjętym zgłoszeniem. Dla 7 osób łącznie dostarczono żywność we współpracy ze Stowarzyszeniem Pracownia Przyszłości.

Wprowadzenie nowych przepisów w związku z epidemią nałożyło na Ośrodek i zatrudnionych w nim pracowników wiele nowych i trudnych zadań, aczkolwiek pomimo

trudnej i specyficznej sytuacji ich realizacja przebiegała prawidłowo. W okresie od marca do grudnia 2020 roku na walkę z przeciwdziałaniem i rozprzestrzenianiem się COVID-19 przeznaczono łącznie **54 408,42 zł**.

XVI. DOSTĘPNOŚĆ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

Dostępność to cecha (m.in. stron www i aplikacji), która pozwala na możliwie najłatwiejsze zapoznanie się z udostępnioną treścią osobom niepełnosprawnym, ze szczególnymi potrzebami (przede wszystkim niewidomym, niesłyszącym, słabowidzącym i posiadającym ograniczone zdolności motoryczne). Aby strona posiadała tę cechę, musi spełniać tzw. „kryteria sukcesu”, które są mierzalne i podane dla każdej z wytycznych określonych w załączniku WCAG 2.1. Dokument ten jest zorientowany wokół czterech cech: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i solidności.

Na początku 2020 roku zostały zakończone prace nad nową stroną www oraz BIP Ośrodka przez Agencję A3m Sp. z o. o.

Ośrodek Pomocy Społecznej ma obowiązek prawny zapewnienia dostępności treści swoich stron internetowych, szczególnie mowa o stronie BIP Ośrodka. Przez treści należy rozumieć wszystkie informacje i materiały publikowane w serwisach internetowych do standardów WCAG 2.0 na poziomie AA. Spełnienie standardu WCAG 2.0 w kategorii wymaganej prawnie daje pewność, że strona internetowa jest w pełni dostosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami, przejrzysta dla każdego odbiorcy, w tym dla osób wykluczonych cyfrowo, mających trudności w odnalezieniu się w Internecie.

Strona BIP Ośrodka przede wszystkim została ujednoczona pod względem czcionki, opisów elementów graficznych, poprawności kodu źródłowego czy kontrastu strony. Przy publikowaniu oraz praca nad zamieszczonymi już treściami, w szczególności zwróciliśmy uwagę na kompozycję i zrozumiałość treści i linków, a także opisy i opisy alternatywne grafik.

XVII. KONTROLE I AUDYTY ZEWNĘTRZE W 2020 ROKU PRZEPROWADZONE PRZEZ OŚRODEK

W roku 2020 Ośrodek Pomocy Społecznej Przeprowadził następujące kontrole:

17.1 Śląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża

Przedmiot kontroli: ocena realizacji usług opiekuńczych i prowadzonej dokumentacji w roku 2020. W toku prowadzonej kontroli zweryfikowano wdrożenie kopert życia, prowadzenie indywidualnych kart usług opiekuńczych, realizację zapisów umowy oraz dostosowanie pracy do panującej sytuacji w związku z pandemią.

17.2 Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej

Przedmiot kontroli: Ocena realizacji usług zgodnie z zawartymi umowami na rok 2020 w zakresie: wydawania posiłków jednodaniowych w punkcie, dowozu posiłków dwudaniowych i dostarczania posiłku do DDPS „Iskierka”.

W toku przeprowadzonej kontroli zweryfikowano jakość prowadzonej dokumentacji, stan pomieszczeń, w których przygotowywano i wydawano posiłki dla klientów Ośrodka.

Ponadto zweryfikowano wdrożenie zasad, które wynikały z zaistniałej sytuacji spowodowanej pandemią.

XVIII. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek realizuje zadania wynikające ze statutu jednostki, ustaw i innych powszechnie obowiązujących regulacji, które stanowią podstawę realizacji pracy zatrudnionych w jednostce pracowników.

Zaistniała sytuacja wywołana ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemiologicznego, a następnie epidemii spowodowała konieczność wdrożenia zmian w zakresie sposobu realizacji pracy oraz wykonywania obowiązków służbowych, aczkolwiek nie wpłynęła na jakość i terminowość realizowanych zadań.

W Ośrodku zatrudniona jest wysoko wyspecjalizowana kadra pracowników. Na dzień 31 grudnia 2020 roku w Ośrodku zatrudnionych były 73 osoby, z czego 23 osoby to pracownicy socjalni, 40 osób to pracownicy administracyjni, 5 osób to asystenci rodziny oraz 5 pracowników obsługi. Podstawową działalność Ośrodka podzielić można na dwie główne sfery, pierwsza to pomoc najbardziej potrzebującym (zarówno materialna jak i niematerialna), druga to dobrze funkcjonująca administracja z wykwalifikowaną kadrami zapewniająca ciągłość działalności Ośrodka jako jednostki administracji samorządowej. Wszyscy niezależnie od zajmowanego stanowiska wykonują pracę na rzecz beneficjentów pomocy społecznej. Oceniając całokształt działalności prowadzonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej należy zwrócić szczególną uwagę na specyfikę prowadzonych działań oraz ich wielowymiarowość. Pomoc społeczna to praca z ludźmi (często znajdującymi się w bardzo specyficznej i trudnej życiowej sytuacji) oraz współpraca z organami, instytucjami i podmiotami życia publicznego. Realizacja zadań nałożonych na pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, to praca wymagająca znajomości szeregu ustaw i aktów wykonawczych, jak również umiejętności ich praktycznego stosowania, z uwzględnieniem przede wszystkim celu przyświecającego pomocy społecznej „wspieranie osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia”.

Działalność Ośrodka w roku 2020 zdefiniowana- została przez pandemię, liczne zmiany przepisów prawa, a w ich następstwie zmiany w sposobie pracy i funkcjonowaniu Ośrodka, ponadto obowiązek realizacji nowych zadań. Podsumowując podkreślić należy, że niezależnie od specyficznej sytuacji panującej w roku sprawozdawczym niewątpliwym sukcesem jest zachowanie ciągłości działalności Ośrodka oraz terminowa realizacja nałożonych na jednostkę zadań.

WYKAZ TABEL:

Tabela nr 1: Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w 2020 r. (w PLN).....	8
Tabela nr 2: Zadania własne w 2020 r.	11
Tabela nr 3: Zadania własne dotowane w 2020 r.	13
Tabela nr 4: Zadania zlecone w 2020 r.....	14
Tabela nr 5: Decyzje odmowne w 2020r.....	16
Tabela nr 6: Odpłatność za pobyt i liczba mieszkańców Gminy Racibórz w DPS na dzień 31 grudnia 2020 r.....	20
Tabela nr 7: Informacje o rodzinach pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego.....	31
Tabela nr 8: Informacje o rodzinach pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.....	33
Tabela nr 9: Informacje o rodzinach pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy.....	34
Tabela nr 10: Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2020 r.	35

Dokument jest przystosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami, z wyłączeniem tabel.

Sprawozdanie przygotowali pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu pod nadzorem Kierowników Działów oraz Zastępcy Dyrektora Ośrodka.

Racibórz, dnia 23 lutego 2021 r.